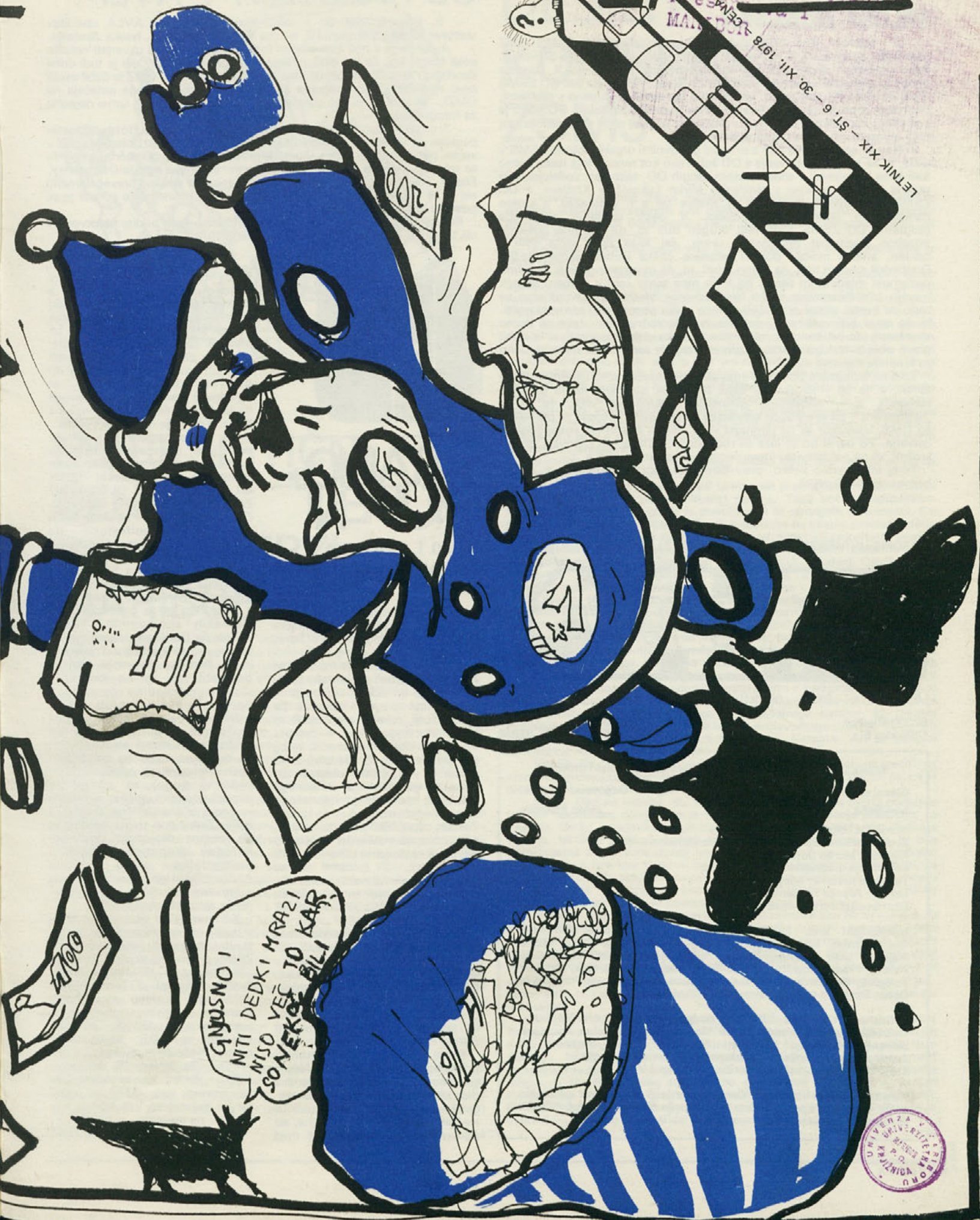

LETNIK XIX - ST. 6 - 30. XII. 1978
 Pn Sudijska knjižnica
 Prešernova 1
 MAŠKOVCI

BENU
 KNJIŽNICA
 P. O.
 BOMBUŠNICA

PROGRAM OO ZSMS GIMNAZIJE MILOŠA ZIDANŠKA

V šolskem letu 1978/79 je delovno izhodišče OO ZSMS GMZ resolucija, sprejeta na X. kongresu Zveze socialistične mladine Slovenije. Tako z razvojem socialističnega samoupravljanja pri nas tudi X. kongres postavlja slovensko mladino pred nove naloge. Te naloge želi OO ZSMS GMZ izpeljati. Pri tem pa se, jasno, tako kot ostali srečujemo s problemi, predvsem s pasivnostjo dijakov, ki se ne zanimajo za delo v OO. Zato je potrebno, da rešimo predvsem probleme znotraj naše organizacije, saj nam edino to omogoča uspešno delo.

Želimo si sodelovanja tudi z drugimi osnovnimi organizacijami ZSMS v OZD, in ne samo sodelovanja s OO šol. Tako kot mnoga leta nazaj bomo tudi letos nadaljevali s sodelovanjem drugih OO, tako npr. sodelujemo in gojimo bratske odnose z gimnazijo Mirko Luković iz Kraljeva, z OO ZSMS gimnazije iz Bežigrada in Kranja ter s I. gimnazijo, s katero nameravamo sodelovanje izboljšati. V okviru izvajanja akcijskega programa OO ZSMS sodi med drugim tudi to, da moramo posvetiti posebno pozornost mladinskim uram, saj le-te niso same sebi v namen, ampak morajo postati temeljne oblike izobraževanja mladih. Dogovorili smo se tudi, da bomo tudi to, da moramo posvetiti posebno pozornost mladinskim uram, saj le-te niso same sebi v namen, ampak morajo postati temeljne oblike izobraževanja mladih. Dogovorili smo se tudi, da bomo morali posvečati mnogo večjo pozornost kadrovske politiki, ki mora biti vsebinska, načrtna in dolgoročna. Prav tako se bomo zavzemali, da bo koncept mladinske klubske dejavnosti zaživel in dobil pravo obliko. Naloga mladih v izobraževanju je tudi, da nenehno skrbimo za krepitev članstva v ZK.

Tudi na kulturnem področju smo aktivni, uspešno smo izpeljali kulturni teden, ki je bil v decembru, člani fotokluba pa imajo redne razstave fotografij v I. nadstropju gimnazije. Nadstropje višje, to je v „amfiteatru“, pa je središče koncertov, ki jih prireja komisija za prireditve na GMZ. Vsekakor se na gimnaziji vsak teden enkrat res nekaj dogaja, ustvarja. Pa naj si bo to jazz ali rock večer, filmi, ki jih predvaja filmski krožek, ali pa predstavitev literarnega ali dramskega krožka...

Torej idej imamo veliko, prav tako tudi načrtov, upajmo pa, da jih bomo uspešno izpeljali.

B. Šturbej

ČASOPIS UNIVERZITETNE SODOBNOSTI SLOVENIJE

LETNIK XIX – ŠT. 6 – 30. XII. 1978 – CENA 3 DIN

62000 Maribor
Ob parku 5

tel. (062) 22-004
žiro račun: 51000-678-81846

Izdaja Univerzitetna konferenca ZSMS na mariborski univerzi

Glavni urednik:

Ivan Soče

Odgovorni urednik:

Janez Premože

Uredniški odbor:

Zvone Teržan, Goran Devidé, Nataša Samastur, Jasna

Kunstek, Marko Šoštar

Sekretarka uredništva: Karin Friedau

Tehnični urednik: Marjan Hani

Lektor: Alenka Filipančič

Distribucija: Jure Tretjak

Izdajateljski svet: Marija Debelak, Marjan Fekonja, Miroslava Geč-Korošec, Miran Krajšek, Fanika Kranjc, Franc Kržan, Mojca Majerle, Lujo Polanec, Marjan Pungartnik (predsednik), Zmago Rafolt, Franci Rogelšek, Boris Sovič, Sebastijan Strašek, Črtomir Stropnik, Ivan Soče, Brane Srčnik, Zvone Teržan, Janez Premože in Goran Devidé.

Sofinancerji: Katedra izhaja ob podpori šol univerze v Mariboru, Univerzitetne konference ZSMS Maribor, Izobraževalne skupnosti Slovenije, Kulturne skupnosti Slovenije, Zveze skupnosti za zaposlovanje Slovenije in Raziskovalne skupnosti Slovenije.

Tisk: ČGP Mariborski tisk, Maribor, Tržaška 14

Katedra izhaja tritedensko. Cena izvoda je 3 din. Letna naročnina znaša 40 din, za združeno delo in institucija 60 din. Nenaročenih slik in r kopisov ne vračamo.

OB RAZSTAVI V AVLI

5. januarja 1969 bo v mladinskem razstavišču AVLA otvoritev razstave fotografij študenta 2. letnika VTS gradbeništvo, Iztoka Jančarja.

Avtor se je z bolj intenzivnim fotografiranjem začel ukvarjati nekako pred štirimi leti, še kot dijak gimnazije Miloša Zidanška, kjer je tudi dobil spodbudo za svoje nadaljnje delo. Kot dijak 3. letnika GMZ je dobil svojo prvo nagrado (druga nagrada za fotografijo Prešernovega natečaja na GMZ), že naslednje leto pa stopil na „zmagovalni oder“ (prva nagrada za fotografijo).

S svojo fotografijo se hoče približati nekemu novemu fotografskemu pogledu na umetnost oz. poskuša najti neko originalnost, katere se drži v večini svojih del, žal pa se v ostalih preveč oddaljuje od začetne poti in se naslanja celo na nekatere angleške in ameriške avtorje (Hamersley, Foster, Heldon...), mislim pa, da avtorju tega ne smemo preveč zameriti, saj je še mlad in upam si trditi, da bo čez čas posnemanje opustil in se posvetil le svojim idejam.

Razstavo priporočam vsem, posebej mladini, zato pridite na otvoritev ob 18. uri ali pa si jo oglejte do 20. januarja 1979.

RADIO
ŠTUDENT

61000 LJUBLJANA

Študentsko naselje blok 8

Telefon: 61-985, 63-583

Pa smo zopet tu. RADIO ŠTUDENT NAMREČ. V zadnjem hipu, pa kljub vsemu. Torej začnimo:

v Ljubljani se dogaja marsikaj in marsikje imamo svoja ušesa, ki tudi slišijo (in vidijo) – pravijo – včasih tudi preveč. Univerza še vedno stoji, tukaj je prav mrzlo in megle je mnogo. Tako – časovni in krajevni okvir smo naredili, sedaj pa čisto zares: 15. decembra so univerzo v Ljubljani obiskali tile velmože ljubljanskega armadnega območja: komandant ljubljanskega armadnega območja tovariš Tavčar, republiški sekretar za ljudsko obrambo Martin Košir in poveljnik teritorialne obrambe SRS tov. Jerkič. S študenti so se pogovarjali o vsebinskih zasnovah, o uresničevanju in podajanju predmeta TEMELJI SPLOŠNE LJUDSKE OBRAMBE.

14. decembra so v slovenski skupščini primerno proslavili 40. obletnico obstoja Slovenske akademije znanosti in umetnosti. O poslanstvu in delu te pomembne ustanove sta spregovorila predsednik SAZU Janez Milčinski in predsednik predsedstva SRS Sergej Kraigher.

Prav tako je v teh dneh k pobrateni pravni fakulteti iz Novega Sada odpotovala 20 članska delegacija študentov – mladincev ljubljanske pravne fakultete. Ta srečanja, ki so že tradicionalna, so pomembna za spoznavanje med

študenti iz različnih krajev Jugoslavije in kot prispevek k širjenju bratstva in enotnosti med našimi narodi. Srečanje je letos trajalo štiri dni. Ljubljancani so prespali na domovih svojih kolegov, čez dan pa so se udeleževali številnih prireditev; obiskovali so delovne organizacije in si ogledovali znamenitosti Novega Sada ter okolice – pozabiti pa kajpada ne velja družbene večere.

Do 12. decembra je v okviru intenzivnih prizadevanj mladih na Goriškem na čim prejšnje sprejetje zaščitnega zakona potekal TEDEK MLADINE ZA GLOBALNO ZAKONSKO ZAŠČITO SLOVENCEV V ITALIJI. Gre za sklop širših mladinskih manifestacij na Goriškem, katerih povod so številna nerešena vprašanja, predvsem pa to, da italijanska vlada še ni uresničila določb in obveznosti do slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, kot je to predvideno po Osimskih sporazumih. Teden mladih na Goriškem, v katerega so se vključili tudi mladi s Tržaškega in iz Beneške Slovenije, naj bi omogočil, da se bo širši krog slovenske mladine seznanil s pomembnostjo globalnega zaščitnega zakona. Mladi namreč sodijo, da je globalna zakonska zaščita eden izmed elementov, ki bo odločilno vpliva na ustvarjanje tistih enakopravnih odnosov, ki so osnovni pogoji za obstoj in napredek demokratične, napredne in etnično pluralistične družbe v Italiji. Zadnji dan tedna mladine je šla enotna delegacija slovenske narodne skupnosti v Italiji k predsedniku vlade Giuliju Andreottiju in ga seznanila z vsemi zahtevami za zaščito in spoštovanje že sprejetih obveznosti.

Ko smo že pri slovenski mladini v Italiji, naj omenimo še to, da so te dni pod pokroviteljstvom RK ZSMS prispeli na obisk v Slovenijo slovenskega dijaškega doma Srečko Kosovel iz Trsta. Njihov obisk sodi v sklop spoznavanja matične domovine, posebno pa seznanjanja z dogodki in kraji, znanimi iz NOB; obiskali so namreč Kočevje in okolico.

Tako. Za danes, 18. december 1978 – dovolj. Ker se vidimo šele po novem letu, TEBI in vsem tvojim prijateljem vse lepo v letu 79 in – na svidenje.

tudi tvoj RADIO ŠTUDENT

DESETI KONGRES ZSMJ

MARKSISTIČNI CENTER PRI UNIVERZI MARIBOR

Center deluje na Univerzi že od leta 1972 z večjo ali manjšo uspešnostjo. V tem času se je pojavljalo dosti dilem glede njegove vloge in še danes ni povsem jasno, katere vse naloge naj bi vršil.

Predstavniki posameznih šol ali posameznih družbenopolitičnih organizacij so se dosedaj pogosto obračali na Marksistični center kot na servis, ki jim bo vršil vsakršne usluge s področja marksističnega izobraževanja, pri tem pa niso nič storili za popularizacijo predavanj, ki jih je center organiziral. Tako se je dogajalo, da je bila tudi na najkvalitetnejših predavanjih udeležba zelo pičla. Sodelavci centra so se nasploh zelo trudili, da bi približali svoje delo dejanskim potrebam visokošolskih organizacij, vendar so imeli pri tem bolj malo uspeha. Tako je bila VEKS npr. edina šola, ki se ni niti prijavila za marksistično izobraževanje učiteljev. Prav tako se tudi ostale šole, razen načelnega sprejemanja programa, niso odzvale, kot je bilo pričakovati. Ostaja vtis, da pedagoški delavci v večini še niso sprejeli nujnosti uvajanja marksistične misli v svoje strokovne programe, sicer bi verjetno močneje izražali interes po tovrstnem izobraževanju. Poslovodni organi na šolah se očitno ne zavedajo vseh nalog, ki jim jih nalaga Zakon o visokem šolstvu, sicer bi tudi sami prispevali odločilni delež v ustanavljanju marksističnih centrov na posameznih šolah. Gotovo pa velik delež odgovornosti za prepočasno uresničevanje dogovorjenih nalog na tem področju nosijo družbenopolitične organizacije, predvsem Zveza komunistov, ki razen v redkih sredinah ni dosti storila niti za izobraževanje lastnega članstva. Pri izobraževanju komunistov obstaja možnost, podvajanja akcij, ker organizira zanje izobraževalne programe Medobčinsko študijsko središče. Tudi mladinska organizacija izvaja svoje izobraževalne programe. Vse te akcije različnih nosilcev marksističnega izobraževanja bo potrebno v bodoče časovno in programsko uskladiti s širšim izobraževalnim programom, marksistične centre pa jasneje opredeliti.

Marksistični center pri univerzi poskuša v takšni situaciji opravičiti svoj obstoj, zato načrtuje posebno akcijo. Sodelavci centra bodo oblikovali vprašalnik, za konkretizacijo centra, ki ga bodo poslali v razpravo družbenopolitičnim organizacijam in poslovodnim organom na posameznih šolah. Poleg tega bodo še naprej vztrajali pri zahtevi za ustanovitev centrov na posameznih šolah, ki bodo prevzeli konkretne naloge. Centre pri univerzi naj bi v bodoče vršil predvsem usklajevanje in pa iniciativo za akcije.

Teržan Zvone

Desetega kongresa Zveze socialistične mladine Jugoslavije sta se kot delegata udeležila predsednik UK ZSMS Maribor Vili Vindiš in prorektor mariborske univerze Boris Sovič. Takoj po prihodu iz Beograda sta za naš list dala naslednji intervju.

Katedra: Kakšni so vajeni vtisi iz Beograda, če jih primerjate z vtisi iz Nove Gorice?

Vindiš: Če primerjamo potek zveznega kongresa z republiškim lahko ugotovimo, da je bila organizacija v Novi Gorici dosti boljše. To je tudi razumljivo, saj je v Novi Gorici celotno prebivalstvo živelo za kongresno dejavnost, ker je v večjem mestu pač nemogoče. Značilna slabost v poteku obeh kongresov pa je bila po mojem mnenju v tem, da je bilo preveč poudarka dano številčnosti diskusij in manj oblikovanju sklepnih dokumentov. Za primer naj povem, da smo v naši komisiji dan in pol poslušali diskusije, nakar smo le eno uro razpravljali o amandmajih, ki jih je bilo kar 59. Mislim, da je bolj pomembno oblikovanje sklepnih dokumentov, ki so napotke za delo v naslednjem štiriletnem obdobju kot pa posamezna diskusija, ki ne prispeva nič novega. Moram povedati, da je bila razprava o materialih za zvezni kongres omejena le na nivo republiške in deloma občinskih ter univerzitetnih konferenc in ni prišla do osnovnih organizacij, medtem ko se je o gradivu za republiški kongres razpravljalo vsaj v nekaterih osnovnih organizacijah.

Za konec naj povem še to, da nam je bilo vsem zelo žal, da ni bil na kongresu prisoten tudi tovariš Tito.

Sovič: Po mojem mnenju je bil ta kongres predvsem resna potrditev že prehojene poti in ne pomeni iskanja novega. Tako kot na republiškem kongresu smo tudi v Beogradu le dopolnjevali že obstoječe dokumente. Ko govorimo o največjem srečanju mladih Jugoslavije ne smemo prezreti velikih naporov organizatorjev, ki so med drugim poskrbeli tudi za kulturni spored. Med ostalim je bila organizirana predstavitev mladinskih kulturno-umetniških društev Jugoslavije. Sodeloval je tudi naš KUD Študent. Ostali so nam nepozabni vtisi iz kongresnega centra Sava, ki je zagotovo eden najmodernejših tovrstnih objektov v svetu. Objektov v svetu.

Katedra: Glede na to, da je UK ZSMS Maribor predlagala veliko številno dopolnitev in kongresnim dokumentom bi bilo zanimivo slišati, kakšen je bil naš prispevek v oblikovanju končnih dokumentov?

Sovič: Moram reči da smo vložili dosti napora da bi uveljavili naša stališča. Kongres je sprejel štiri naše pomembne amandmaje: prvi se nanaša na status študenta, oz. postopno izenačevanje s statusom delavca; drugi se nanaša na partitnost (enakopravno udeležbo v šolskih ustanovah pa tudi v samoupravnih interesnih skupnostih); tretji govori o kadrovske politiki, oz. o potrebi sodelovanja študentov pri oblikovanju te politike in četrti podaja naše stališče o reformi celotnega izobraževalnega sistema, ki zahteva integracijo raziskovalnega, pedagoškega in proizvodnega procesa. Poleg teh najpomembnejših, so bila redakcijske narave. Katedra: Ali je kongres povedal kaj novega o organiziranosti mladih na univerzi?

Vindiš: Ne. Še na dalje je prepuščeno republikam da glede na specifične razmere samostojno organizirajo mlade na svojih univerzah. Mislim pa, da bi bilo vseeno prav, če bi kongres stvari bolj konkretiziral.

Sovič: Osebnim mnenim, dbi morala ostati organizacija čvrsta podobno kot na občinskem nivoju, ker je takšen način organiziranja predpogoj za uspešno akcijo mladinske organizacije v uresničevanju reforme visokega šolstva. Iскуšnje namreč kažejo, da je v tistih sredinah, kjer je bila univerzitetna konferenca dovolj jasno in čvrsto postavljena, vloga bistveno drugačna, kot tam kjer temu ni bilo tako. Ob tem je potrebno poudariti, da mora povezovanje osnovnih organizacij ZSMS na visokošolskih ustanovah potekati tudi v občinske konferenc. Vključevanje v univerzitetno konferenco ne izključuje to povezovanje, ampak ga pogojuje.

Katedra: Republiški in zvezni kongres sta mimo. Kako bo to vplivalo na delo univerzitetne konference ZSMS Maribor? Vindiš: kongresa bosta vplivala ne samo na naše delo, ampak sploh na delo celotne mladine. Dejstvo je, da imamo sedaj jasno predstavlo o statusni, kakor tudi vsebinski vlogi univerzitetnih konferenc. Moram reči, da smo v Mariboru že pred kongresi dosti razpravljali o nujno potrebni, novi metodi in tudi vsebini dela, ki jo bomo sedaj na konferenci poskušali konkretizirati in jo bomo seveda kasneje uveljavljali.

Dolgoročni cilji so nam jasni in so dobili svojo potrditev na kongresih. Naloge univerzitetne konference ZSMS so opredeljene z potrebami, ki jih narekuje reforma visokega šolstva in program organizacije. V naslednjem obdobju bomo morali v naši organizaciji posvetiti večjo pozornost delegatskemu sistemu, toje povezovanju v TO, VDO, samoupravne interesne skupnosti ter širše. Poleg tega, bomo morali bolj kot doslej spremljati sprejemanje sistemskih zakonov, še zlasti tistih, ki se nanašajo na visoko šolstvo. Prav tako, bo naša skrb usmerjena v nadaljnjo krepitev obštudijskih dejavnosti, ki morajo postati del študijskega procesa.

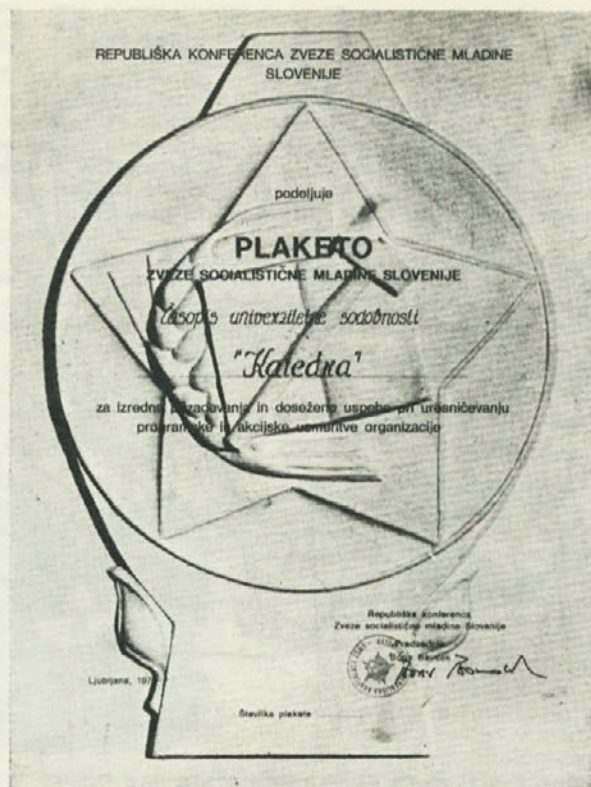
zist

V prostorih KLUBA MLADIH se je od 4. do 15. decembra odvijal knjižni sejem s spremljevalnim programom. Na sejmu je bilo zelo veliko mladinske literature, leposlovnih knjig, veliko je bilo strokovne in poljudnoznanstvene literature iz vseh področij, marksistične literature in kar je najbolj zanimivo: knjige so bile v jugoslovanskih in tujih jezikih in to kar iz petih držav: iz Sovjetske zveze, Demokratične republike Nemčije, Švice, Velike Britanije, ZDA in Zvezne republike Nemčije. Bile so tudi najnovejše knjige iz knjižnih sejmov v Frankfurtu in Beogradu.

Seveda smo na knjižnem sejmu knjige lahko tudi kupili in to z 10 % popustom, ker se je kar prileglo dijaškim in študentskim žepom. Izvzete so bile pri tem popustu le letošnje novitete, ki pa jih seveda ni bilo malo. Čeprav so naredili veliko ugodnost (predvsem nam mladim, ki smo večno brez ficka) pa se mi zdi, da bi bilo dobro, ko bi pri naslednjem knjižnem sejmu upoštevali to, da mladi ne beremo samo pesmi modernejših pesnikov in leposlovja ampak, da potrebujemo tu in tam tudi kakšno strokovno knjigo za študij in moramo vsi skupaj priznati, da te niso bile preveč „poceni“. Mogoče pa bi se dalo celo tako narediti, da bi študentje imeli še za kakšen procent več popusta kot ostali obiskovalci knjižnega sejma. S tem seveda ne mislimo navijati zase ampak prav bi nam pa le prišlo!

Seveda je treba ob vsem tem omeniti tudi spremljevalni kulturni program, ki je potekal istočasno s knjižnim sejmom. Tukaj so bile signirne ure s pisatelji, okrogle mize: Problematika knjigarj; Potreba po marksistični literaturi; potem je bil tudi pogovor s kulturnimi animatorji in referat tov. Milana Divjaka „Knjiga in mladi bralec“. Seveda je potrebno tukaj napisati to, da so bile te spremljevalne akcije zelo slabo obiskane in da bi bilo potrebno pri naslednjem knjižnem sejmu nekoliko bolj opozoriti nanje in vključiti vanje več mladine. Kljub vsemu pa je bilo kaj videti, če že kupiti niste mogli!

Jajčka

NA VEKŠ MARIBOR

SAMOUPRAVLJANJE POSTAJA STVARNOST

Podrugi mesec je minil od seminarja UK ZSMS na Pohorju, kjer je prvič potekala širša diskusija o možnosti ustanavljanja samoupravnih skupin kot osnovnih delovnih celic samoupravnega in političnega delovanja študentov.

Razprava na seminarju je pokazala, da trenutno ni resnejših možnosti, da bi se novi način organiziranja uveljavil kot univerzalna možnost za vse šole. Organizacija posameznih šol se namreč močno razlikuje zaradi različne zasnovane študijskega procesa in je marsikje svet letnika zadostna podlaga za demokratično uveljavljanje študentskih interesov tako na samoupravnem kot političnem področju. Gotovo ni smiselno nikakšno prehitavanje stvari. Oblika se mora prilagajati vsebini – objektivnim in subjektivnim zahtevam določene sredine, zato so sprejemljive le takšne organizacijske spremembe, ki izboljšujejo kvaliteto in kvantiteto dela.

Kaj je navedlo študentske aktiviste na VEKŠ, da so se odločili za novo organiziranje? Na samem začetku akcije so zlobni jeziki trdili, da je to zgolj novi vratolomni poskus peščice funkcionarjev, ki bi radi svojo organizacijsko nesposobnost opravičili z magično formulo, proti stalni nezainteresiranosti študentske množice. Mogoče je bil to povod, vsekakor pa so zastavljeni cilji dali slutiti, da gre za ambicioznejšo akcijo.

Preobrazba našega samoupravnega socialističnega sistema, ki jo narekujejo potrebe združenega dela, zahteva novo vlogo šolskega sistema. Uresničevanje zakona o usmerjenem izobraževanju je prva večja družbena akcija, ki ima za cilj celovito reformo šolstva. Ta bo zlasti na nivoju višjega in visokega šolstva korenito spremenila dosedanja politiko družbe na področju kadrov s svojim konceptom rekrutiranja študentov iz dela za delo. Samoupravno združeno delo čuti v

svojem razvoju vse močnejšo potrebo po celovitih osebnostih, strokovnjakih, ki bodo hkrati dobri delavci – samoupravljalci.

Takšne potrebe združenega dela pa zahtevajo drugačno univerzo. Ta je do pred kratkim le učila, v prihodnje bo morala tudi vzgajati. Kako naj to drugojo uresničuje? S starim konceptom „ex-cathedra“ prav gotovo ne. Študent ne more postati resničen subjekt učno vzgojnega procesa, če v tem procesu ne sodeluje aktivno. Ob tem pa bi bilo iluzorno kmalu pričakovati bistvene spremembe brez spremembe dosedanjega statusa študenta. Kljub temu je potrebno že sedaj iskati rešitve, četudi le začasne, ki bodo pospešile reformne procese in omogočile že današnjim generacijam študentov tvornejše vključevanje v samoupravno prakso. Šola naj bi torej v bodoče v večji meri usposabljala za delo, samoupravljanje in prosti čas in tako prispevala svoj odločilni delež v oblikovanju celovite osebnosti mladega človeka. Tako opredeljeni dolgoročni cilji dajejo akciji uveljavljanja samoupravnih skupin na VEKŠ dosti večjo dimenzijo, zato je razumljivo naše zanimanje zanjo.

Samoupravna skupina običajno šteje okoli trideset študentov, ki jih družijo skupne vaje pri določenih predmetih, skupna predavanja ali pa jezikovne skupine. Pomembno je, da je takšna skupina čim pogostejše skupaj in se tako lahko razvijejo tovariški odnosi, ki spodbujajo socializacijo posameznika v smeri potrjevanja osebne identitete, kar lahko v veliki meri pospeši odzivnost posameznika pri skupnih nalogah skupine. V bodoče morajo postati člani samoupravnih skupin še pedagoški delavci, ki bi praviloma sodelovali na vseh sestankih samoupravnih skupin. Na šoli namreč ni problemov, ki bi izključno zadevali le študente ali le pedagoške delavce. Tako bomo mogli preseči star odnos med študenti in profesorji.

Vsaka samoupravna skupina delegira dva

študenta v konferenco delegatov na ravni VTO in dva v konferenco v OO ZSM ter izvoli vodjo skupine. Vodja in štiri delegati tvorijo delovno telo, ki je odgovorno za delo v samoupravni skupini.

Vsebina dela je bila do sedaj opredeljena na tri temeljne teme: samoupravno, politično ter problematiko obštudijskih dejavnosti. Obstajajo sicer določene dileme glede sestavljanja skupnih akcijskih programov – predvidoma za en semester. Uniformiranost lahko zavira kreativnost, seveda pa je vnaprej sprejetim skupnim programom dela zagotovljena vsaj osnovna aktivnost.

Aktivnost posamezne samoupravne skupine je bila v tem začetnem obdobju v nemajhni meri odvisna od sposobnosti vodij skupin, kar kaže na to, da bo potrebno odločneje spremeniti miselnost zlasti članov ZSMS in še posebej komunistov. Slednji se morajo veliko bolj kot doslej zavedati svoje odgovornosti pri uresničevanju sprejetih nalog. Skozi samoupravne skupine se uresničuje večji del programa mladinske organizacije, zato je potrebno priložnost, ki jo ponujajo samoupravne skupine, izkoristiti tako z vidika programske orientiranosti kot tudi v smislu kadrovske krepitve organizacije.

Šibka točka v dosedanjem delu samoupravnih skupin je bilo informiranje. Kljub pripravljenosti komisije za tisk in informacije pri organizaciji ZSM je problem še vedno odprt zaradi objektivnih problemov, v šolski razmnoževalnici pa zaradi nezmožnosti delovanja internege radia. Ko bodo ti problemi odstranjeni in bo s stalnim informiranjem dosežena širša politizacija študentov, bodo samoupravne skupine prav gotovo dobile svojo življenjsko vrednost.

Drug problem pa se kaže v tem, da ostaja še vnaprej odprt problem nadgradnje samoupravnih skupin in koordinacije. Zvone Teržan

AVLA — OBČINSKO DETE?!

Mladinsko razstavišče Avla na I. gimnaziji, Leninov trg 1, nas že šesto leto razveseljuje s svojimi skrbno pripravljenimi razstavami. Predvsem mladi umetniki, ki so jim vrata drugih večjih razstavišč zaprta, lahko začnejo svojo umetniško ustvarjalno pot prav v Avli.

V šolskem letu 1978/79 je Avla pripravila 11 razstav, od tega so bile štiri že realizirane. Do konca šolskega leta pa se bodo zvrstile še naslednje:

— 11. 12. 78—5. 1. 79 — razstava fotografskih del fotoreporterja Dela Boga Čerina (samostojna razstava);

— 5. 1.—20. 1. — razstava fotografskih del študenta VTŠ gradbeništvo Iztoka Jančarja;

Mentor tega razstavišnega prostora (saj Avlo urejujejo mladi likovniki I. gimnazije) akademski slikar prof. Marjan Remec priporoča predvsem razstavo v marcu. Razveseljivo je dejstvo, da prav študentje in dijaki sodelujejo skoraj pri polovici vseh planiranih razstav.

Malo manj razveseljivi pa so problemi, ki že vrsto let tarejo to razstavišče. Problemi sicer niso vsebinske narave, temveč predvsem finančne.

Prof. Remec: „Avla je kot občinsko dete. Nima niti najosnovnejših oblačil, kot so čevlji. Namreč, kulturna skupnost podpira samo in-

KS in ZKO igrata nekakšen ping-pong, podpore pa ni ne od prve in ne od druge organizacije. Pred kratkim smo, kot odgovor na naš problem, ponovno dobili dopis od KS, ki se glasi: „Ponovno vam sporočamo, da KS Maribor sofinancira vso amatersko oz. ljubiteljsko dejavnost v občini samo preko ZKO. Zato prosimo, da pošljete te svoje programe in finančne načrte ZKO Maribor.“

Spodaj je bila podpisana tajnica KS Maribor Nada Požarnik.

Ali bo tokrat žogica le obstala pri ZKO? Bodo pristojni končno le uvideli, da je Avla po svoji dejavnosti enakovredna ostalim raz-

— 1. 2.—28. 2. — razstava mladih likovnikov I. gimnazije; predstavili se bodo Metka Kavčič, Vito Lužar, Robert Vouk;

— 1. 3.—30. 3. — razstava fotografskih del treh avtorjev: Ivanišin, Lesjak, Rakuša;

— v aprilu se bo s samostojno razstavo likovnih del predstavil akademski slikar Leon Koprč;

— v maju bo razstavljal svoja dela mladi akademski slikar iz Maribora Rado Jerič;

— v juniju pa bo šolsko leto zaključil akademski slikar Oton Polak s samostojno razstavo risb.

Poleg teh razstav pa je Avla pripravila še nekaj gostovanj mladih likovnikov, in sicer v Ljubljanski banki.

stucije. Avla in podobni prostori je sploh ne zanimajo. Pred leti je za pomembnejše razstave še primaknila kakšen dinar, zdaj pa niti tega ni več. Zveza kulturnih organizacij sicer res financira mladinsko kulturno-umetniško društvo naše gimnazije, vendar MKUD ni samo Avla; to so tudi vse ostale sekcije od dramske, recitacijske, plesne... Sredstva, ki jih dobimo (okoli 30.000 din) bi pravzaprav zadostovala le Avli. Zaradi tega problema tudi ne moremo prirediti tako kvalitetnih razstav, kot bi jih radi, saj ne moremo kriti niti tiskanja brošuric, ki so končno mladim avtorjem edini spomin na razstavo. Programi financiranja ZKO vodijo Avlo prav tako kot Salon Ruše, zanimivo pa je, da Salon Ruše denar dobi, Avla pa ne. Tako se

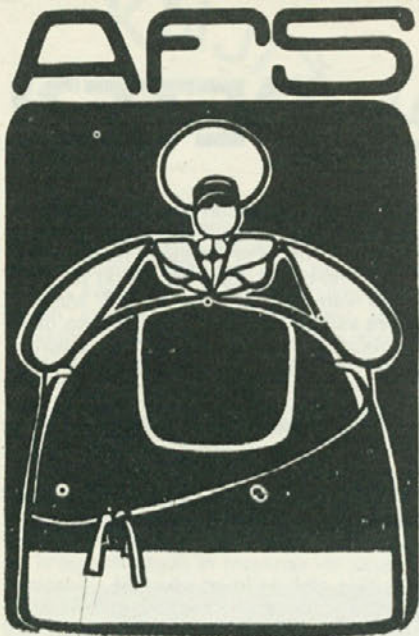
staviščem in da s tem potrebuje tudi finančno podporo?

Kljub vsem težavam pa so mladi likovniki optimisti: „Avla bo delovala še najmanj naslednjih šest let, pa če nas bo ZKO opazila ali ne!“

Zadnje naše vprašanje je bilo namenjeno povezavi vseh ostalih mariborskih razstavišč. Kajti dogajalo se je, da sta imeli dve razstavišči otvoritvi istega dne in celo ob isti uri.

„Tudi o tem bi lahko veliko povedal,“ pravi prof. Remec. „Na tem področju smo poskušali marsikaj storiti, vendar takšni situaciji botrujejo (tudi) individualni spori npr. med Prosenčevu in Vitrihovo. Tudi mene zdaj nihče več ne poslušajo.“

Tanja

AKADEMSKA FOLKLORNA SKUPINA KUD ŠTUDENT

Kot spremljevalna manifestacija X. kongresa ZSMJ je bila od 9. do 12. decembra v Beogradu organizirana „Smotra umetničkog stvaralaštva mladih Jugoslavije“.

Inciatorje te manifestacije je vodila ideja, naj „pregled“ mladinske umetniške ustvarjalnosti ne bi bil prireditev festivalskega koncepta, reprezentativnosti v obliki podelitve nagrad, ampak da mora prikazati presek sedanje umetniške kreativnosti na vseh področjih umetnosti. „Smotra“ je potekala v vseh največjih kulturnih dvoranah Beograda, kot so: Studentski kulturni center, Dvorana omladine i pionira na Voždovcu, Hala „Pinkij“ v Zemunu, itd. Cilj „smotre“ je bil v tem, da mladi pokažejo svoje dosežke in opozorijo na prisotnost na vseh področjih družbenega angažiranja. Vsi, katerih je bilo preko 2.000, so se odrekli honorarjem, organizatorji pa so se potrudili, da čim večjemu številu mladincev omogočijo prvo vstop na vse prireditve. Ogmornno število udeležencev je dalo prireditvi pečat pravega praznika mladine.

Največji del prireditev je bil strnjen v „Studentskom gradu Veljko Vlahović“, največjem akademskem naselju v Jugoslaviji. Tukaj živi preko 6.000 študentov, da o ilegalcih ne govorimo. V jedru naselja je „Dom kulture“, ki s svojo profesionalno organizacijo omogoča študentom komuniciranje z vsemi dosežki na kulturnem področju. Za študente organizirajo okrog 400 do 500 prireditev letno, tako da si lahko vsak študent izbere prireditev po svojem okusu. In folkloru pri tem ne zavzema ravno zadnjega mesta.

Poleg Doma kulture v naselju deluje tudi Akademsko kulturno-umetniško društvo „Žikica Jovanović-Španac“ s svojim širokim spektrom dejavnosti, od dramske sekcije do folklorne skupine. Društvo šteje okoli 400 članov in temu ustrezno je tudi število nastopov. Kako študentje živijo s svojimi „Španci“, smo imeli priliko opaziti na nastopu njihove folklorne skupine; ob prihodu na oder jim je publika pripravila res enkratno sprejem.

Večina udeležencev „smotre“ je v času prireditve bivala v „Studentskom gradu“. Študentje „Studentskog grada“, ki že sami žive v relativno slabih razmerah, so pokazali neverjetno gostoljubnost udeležencem, mladim iz cele Jugoslavije. V celem naselju ni bilo niti ene sobe, kjer študentje ne bi sprejeli vsaj enega gosta.

Naj citiram samo izjavo študentke Stanke Petrović, 1187/3: „Mi imamo ilegalca. Ali, dogovorili smo se, da ukažemo gostoprimstvo gostima koji dolaze u Studentski grad da zajedno s nama ulepšaju par ovih hladnih dana. To je izraz našega zajedništva, naše mladosti i našega htenja da slobodnim

ispoljavanjem svega što znamo i umemo pokažemo, da smo to mi, da je to ova zemlja.“

Nastopi folklorne skupine iz vse Jugoslavije so potekali v dvorani „Radničkog univerziteta“ u blizini študentskega naselja. V nedeljo, 10. decembra, sta imeli nastop tudi naša folklorna skupina in oktet „Miloša Zidaniška“. Prireditve se je prvi večer začela ob 19. uri in trajala s polurno prekinitvijo vse do 24. ure. Odveč bi bilo govoriti, da je bila velika dvorana polna, čeprav so v istem času potekale v ostalih kulturnih centrih paralelno še štiri prireditve. In da so večino publike predstavljali študentje. Na dveh večerih jugoslovanske folklore je bilo res možno občutiti razkošnost in raznolikost običajev naših narodov in narodnosti.

Plesalci in plesalke naše skupine so publiki pričarali s plesi Gorenjske, Bele krajine in Štajerske pravo Slovenijo v malem. Česar niso pokazali folkloristi s plesom in pesmijo, pa so nadomestili oktetovci, ki so s slovensko narodno in umetno pesmijo povezovali dele programa. Moramo reči, da so Beograjčani nastop naših res zelo lepo sprejeli.

V naslednjem delu celovečernega programa so posebno izstopali „Španci“, ki so iz „Koštane“ napravili pravecni spektakel. Z izredno izpolnjeno sceno, koloritom narodnih noš in profesionalno napravljeno koreografijo se prikazali barvitost orientalskega utripa folklorne. Kljub vsemu pa so vaditelji in koreografi ostalih skupin zelo visoko ocenili nastop naših folkloristov ravno zaradi čistosti programa, saj so se s tem še najbolj približali avtentičnosti folklorne izročila, ko je bila pri skorajda vseh ostalih skupinah opazna stilizacija plesnih elementov in likov.

Po nastopu je sledilo „drugarsko večer“ folkloristov, oktetovcev in „špancev“, ki se je zavleklo še v drugi dan. Španci so se takoj pohvalili s pripravami na bližnjo turnejo v Portoriko, kar je našim folkloristom dalo misliti o lastnih problemih.

Če bi se hotel dotakniti samo nekaterih, najbolj bolečih točk, bi moral začeti prav pri organizaciji. Malodane vse skupine imajo prav profesionalne organizatorje in seveda tudi šolane koreografe, medtem ko si naša skupina skuša pomagati predvsem z vzgojo vaditeljev iz lastnih vrst, itd. itd. Na en sam problem se čisto vzročno navezuje še niz drugih, ki ne tarejo samo folkloriste, temveč celoten KUD, o tem pa kdaj drugič.

Torej, nastop je uspel, kljub temu da se v folklorne skupine samoiniciativno in kar med nastopom pojavljajo novi solisti in talenti (nedvomno je to spodbudno), videli smo mnogo in ta prireditev nam bo vsem še dolgo ostala v lepem spominu.

janez

ZAKAJ PA NE PLES?

ALI

KOMU IN ČEMU JE NAMENJENA DEPENDANSA ŠTUDENTSKEGA DOMA?

Ko smo bili v torek, 21. 11. 1978, v dependansi študentskih domov priča prekinitvi prireditve, ki jo je organizirala Kulturna komisija pri UK ZSMS, je bilo med nami nemalo takih, ki so bili nad tem ogorčeni: „V Mariboru že tako pogrešamo plesno-kulturne prireditve, pa so nam prekinili še to,“ je bilo slišati prisotne. Res, jeza, ki se je pokazala je že dolgo tlela v nas vseh. Znano nam je, kako velik je problem za mlade, ki si želijo plesa, glasbe — zabave v Mariboru. Marsikdo bo sicer oporekal in dokazoval, da imamo vendar toliko športnih objektov (če jih res imamo toliko? !), toliko kulturno-umetniških ustanov (? !) in toliko lokalov, kjer se lahko zabavamo? ! Toda zdaj nam ne gre za to, da bi razpravljali o tem, ali res imamo vse to in ali znamo tudi razpoložljivo izkoristiti. Mladi si želijo plesa in naš namen je, da dokažemo, da je takih prireditev premalo. Premalo takih, ki dosegajo kulturno raven in ki so dostopne povprečnemu študentu in srednješolcu. Seveda, drag disko v Mariboru sicer imamo, hvala bogu, ker kam naj bi se pa mladi malomeščani in snobi prišli pokazati? ! Taki disko klubi, kot nam je menda vsem jasno (ali pa tudi ne? !), pa nam niso potrebni.

Potemtakem nam je tudi bolj razumljivo, zakaj jeza, razburjanje (celo grožnje). Realen prikaz poteka dogajanja pa smo dolžni objaviti, nekatera pojasnila, ki stvar osvetlujejo tudi z druge strani.

TANJA PUČKO

Zabava v Mariboru je živa katastrofa, ker mi mladi nimamo enega samega prostora, kjer bi se lahko zbirali. Zato je velika škoda, ker je bil še ta večer prekinjen, saj je kazalo, da bo dosegel neko kulturno raven. Niti najmanj pa se ne strinjam s tem, da se lahko začeti program tako prekine, kot se je ta večer. Sploh pa mi ni jasno, kdo je sploh pooblaščen, da lahko to naredi in razočara nas, ki smo prišli. Prej se je govorilo, da ni prostora, zdaj, ko je prostor, pa ni dobre organizacije.

BRUNO PLANINC

V Mariboru zabava ni organizirana. Obstaja sicer disko za „šminkerje“ — prazne in omejene ljudi s prazno in omejeno disko glasbo. Tak večer, kot je ta, je že bil na I. gimnaziji in mi je bil všeč, ker je poskus združitve literature in glasbe. Zelo sem razočaran, ker je prišlo do prekinitve in trdim, da je to popolnoma neodgovorno dejanje tistega, ki je to storil.

ANDREJ NARANĐA

Zabave ni v Mariboru nikakršne. Obstaja sicer par diskov, kjer te blazno oderejo, od njih pa ne odneseš ničesar. Vse, kar imamo mladi v Mariboru, so lokali, kjer upravljamo prosti čas s cigaretami in pijačo. Prepričan sem, da bi morala biti zabava organizirana, tega pa pri nas, kot zgleđa, še dolgo ne bo. Vsiljujejo nam jazz in disko glasbo, te pa imamo že dovolj. Mislím, da bi lahko večeri, kot je bil ta, uspevali in bili na visoki ravni. Ne zdi se mi „fer“, da je tovariš, ki je večer prekinil, trdil, da večer ni na nivoju, ko se še sploh ni razvil do konca. S takim ravnanjem nam ne dajejo nobenega upanja.

MATJAŽ LAH

Zabava v Mariboru za mlade je samo v Fontani, kjer pa cena sploh ne ustreza. Zaradi neurejenih plesnih prireditev se mladi vozijo zabavat v Slov. Bistrico, Ptuj, Radence, Lipnico itd. Seveda

bi se morala mladina združiti in tudi sama kaj ukreniti, saj posameznik ne more nič. Želimo si, da bi se Maribor lahko enačil v tem pogledu z Ljubljano ali jo celo presegel.

MITJA ULRIH — predsednik komisije za občudijske dejavnosti pri študentskih domovih

Katedra: „Kaj menite o zabavi v Mariboru?“

„Strinjam se, da v Mariboru za zabavo ni poskrbljeno. Zaradi slabe organizacije v ZSMS je opuščeno več prostorov, kjer bi se mladi lahko zbirali in sproščeno zabavali (klub mladih, sejmische itd.). Problem je v tem, ker študentje niso pripravljeni sodelovati, ampak samo čakajo na organizirane prireditve, kjer se bodo lahko pojavili. Skratka, čakajo, da jim bo vsa organizacija padla z neba. Krivda leži predvsem na ZSMS, ker se je kot organizirano politična šila vrgla preveč na reševanje politične problematike, pozablja pa na plesne in občudijske dejavnosti kot celoto. Zaradi širših družbenih interesov študenti izgubljajo še tiste prostore, ki so jim bili do sedaj na voljo. Rešitev bi bila v izgradnji študentskega kulturnega centra, kratkoročno pa ne vidim nobenih prostorskih rešitev.“

Katedra: „Kakšna je, po vašem, kulturna zabava?“

„Kulturna zabava mora biti predvsem takšna, da se bodo mladi ljudje aktivno zabavali. Nasprotujem pa pasivni zabavi, ker ni v taki meri ustvarjalna. Kot že rečeno pa tudi aktivna zabava zaradi znanih prostorskih problemov ne steče. Žalostno je, da je v Mariboru toliko praznih in neizkoriščenih prostorov, ki bi lahko tako stanje vsaj delno popravili. Vendar smo zaradi slabe organizacije zopet na začetku.“

Katedra: „Kaj menite o informiranosti o zabavnih prireditvah?“

„Informiranost je naslednje ozko grlo. Zreducirana je na plakate, pa še teh študentje ne čitajo. Sam si pomagam tako, da porinem letake v vsako sobo študentskih domov posebej. Torej je krivda predvsem na samih študentih.“

Katedra: „Na koncu nas zanima, kaj mislite o včerajšnji prireditvi, ki ste jo prekinili?“

„Glede včerajšnje prireditve imam nekaj pripomb. Predvsem je bil pristop, kljub dobri volji, neorganiziran. Organizator ni navedel natančnih podatkov o poteku večera, vse, kar sem dobil, je bil list z glasbenimi točkami. Rečeno mi je bilo, da bo recital trajal eno uro, v resnici pa ga je bilo konec po petnajstih minutah. Da naj bi se pozneje razvil ples, mi je bilo povedano šele v dvorani. Ples pa moram prijaviti na občini vsaj pet dni prej. Ko je potem začel nekdo še propagirati nekakšno študentsko samozaložbo, sem menil, da moram večer prekiniti. Pozneje sem sicer zvedel, da slednje ni bilo v načrtu, toda zdaj je, kar je. S samim konceptom, se pravi literarnim večerom z glasbo, se strinjam, vztrajam pa, da morajo biti taki večeri bolje pripravljene.“

Ta „šola nas uči, da se je treba čim večkrat izogibati improvizaciji. Toda ni namen tega sestavka katerokoli stran neosnovano obtoževati. Pokazana je bila dobra volja s strani kulture komisije pri UK ZSMS-in škoda bi bilo, da bi začetna vnema ugasnila. Se so med nami, ki se spominjajo, da je bila dependansa študentskih domov včasih bolj živahna in delavna. Še so med nami, ki se spominjajo vsakotredenskih plesnih prireditev, še so med nami, ki si tega tudi zdaj želijo. In ne nazadnje, vprašati se moramo, komu je namenjen ta prostor, če ne študentskim izvenšolskim dejavnostim. Zato naj bo ta intervju prisotnih na omenjeni prireditvi spodbuda za nadaljnje delo, saj kaže interes mladih, da bi se take prireditve še nadaljevale in končno postale tradicija.“

LUCIJAN VIHAR

NOVO LETO S KOM?

V tej naši novoletni anketi smo skušali zajeti čim širši krog mladih ljudi, od srednješolcev do študentov, in prisluhniti njihovim željam in namenom, kako preživeti zadnje dneve leta 1978. Kot že rečeno, leto se bliža koncu, mladi v Mariboru pa se še kar naprej srečujemo z nekaterimi nerešenimi problemi, ki se že leta vlečejo za nami. Katedra je v novoletni številki vzela „na muho“ zabavo v našem mestu. O tem se sicer veliko govori, ukrene pa zelo malo. Da je stanje včasih že kar kritično, nam pove tudi tale anketa. Problemi, kot so: previsoke cene, predragi disko klubi, nobenih pravih prostorov za mlade, kjer bi se lahko srečevali, in še bi lahko naštevali. Najhujše pa je to, da tudi sami nismo pripravljeni veliko prispevati k spremembi današnjega stanja – ali pač?!

Z željo, da bi bila podobna naketa naslednje leto drugačna, želimo vsem bralcem Katedre – SREČNO NOVO LETO!!!!

V Katedrini anketi so sodelovali: Dragan Ljubič, O. Š. Maks Durjava, Silva Skledar, SCBP, Ema Rečnik, SCBP, Jolanda Klobasa, VEKŠ, Silva Poš, VTŠ, Karin Perko, I. gimnazija, Nada Antaure, I. gimnazija, Tjaša Ivanjek, I. gimnazija, Lara Markovič, gimnazija Miloša Zidanška, Blanka Todorovič, gimnazija Miloša Zidanška, Goran Gabrovec, VTŠ, Marija Pivec, administrativna šola, Danica Ul, I. gimnazija, Janja Dvoršak, I. gimnazija, Borut Pravič, VEKŠ.

I. KJE BOŠ PREŽIVEL(A) NOVO LETO?

1. Dragan: „Novo leto bom preživel s starši doma. Priredili bomo hišno zabavo.“
2. Silva: „Preživela bom doma s fantom.“
3. Ema: „Tudi jaz bom preživela novo leto doma.“
4. Jolanda: „Kje bom preživela novo leto, še ne vem. Spraševala sem sicer že in tudi prostor bi se še našel, a povsod brez prenočišča. Ker pa mislim, da je prenočišče potrebno, saj ponoči ne moreš voziti domov, bom najverjetneje ostala doma.“
5. Silva: „Novo leto bom pričakala doma, sicer se pa v Mariboru tako nimaš kam dati.“
6. Karin: „Ne delam načrtov za naprej.“
7. Nada: „Preživela ga bom doma s prijatelji.“
8. Tjaša: „S prijatelji doma.“
9. Lara: „S starši doma.“
10. Blanka: „Najverjetneje s starši doma.“
11. Goran: „Preživel ga bom doma v krogu prijateljev.“
12. Marija: „Še ne vem, verjetno v domačem krogu.“
13. Danica: „Ne vem še, mogoče doma.“
14. Janja: „Praznovala bom pri Kerenčiču v Pesnici.“
15. Borut: „Že par let ne praznujem, ker z ansambлом igram, letos bomo v Celju.“

II. ALI SI MORDA ŽE SLIŠAL(A), DA BO KJE V MARIBORU ORGANIZIRANA ZA NOVO LETO PRIREDITEV, KI BO NAMENJENA PREDVSEM MLADINI?

1. Dragan: „Pri nas takih prireditev ni dovolj. Lahko bi bila taka prireditev na primer v klubu mladih.“
2. Silva: „Mislim, da so to v glavnem disko klubi.“
3. Jolanda: „Takih prireditev ni. Imamo sicer Slavijo in Fontano, a ne vem, če so te ravno primerne za mlade, ki imajo že tako majhno štipendijo.“
4. Silva: „Mislim, da jih ni dovolj.“
5. Karin: „Jaz mislim, da je takih prireditev znatno premalo.“
5. Nada: „Sploh ne vem, če take prireditve so!“
6. Tjaša: „Za nič takega še nisem slišala.“
7. Lara: „Vem za šolske ples, sicer pa za podobne prireditve, namenjene samo mladim, ne vem.“
8. Blanka: „V šoli bomo imeli menda ples, vendar še ne vemo točno. Mislim, da bi to lahko bilo v klubu mladih.“
9. Goran: „Samo za mlade prav gotovo ni organizirano v Mariboru nič.“

TO KAM? PO ČEM?

10. Majda: „V šoli bomo imeli ples, ki bo samo za mlade, se pravi gimnazijce, da bi bilo kaj podobnega za vse srednješolce, pa še nisem slišala.“

11. Danica: „Za kaj takega nisem slišala.“

12. Janja: „Ne vem za kaj takega.“

13. Borut: „Slišal sem nekaj o tem, a sem slabo obveščen o tej stvari.“

III. KAJ MENIŠ O CENAH PRAZNOVANJ. SE TI ZDI, DA SO MLADIM DOSTOPNE?

1. Dragan: „Mislim, da je to odvisno predvsem od stanja v družini. Zdi pa se mi, da so cene za nas mlade v veliki večini primerov previsoke.“

2. Silva: „Mislim, da so cene zmerne, lahko pa bi bile nižje.“

3. Erna: „Mislim, da bi lahko bile nižje glede na zmogljivosti študentov.“

4. Jolanda: „S temi malimi štipendijami si mladi res ne moremo privoščiti dragih lokalov, kot so Slavija in Fontana.“

5. Silva: „Take vstopnine (600–800) za en večer si študentje v lokalih, ki niso namenjeni samo njim, ne morejo privoščiti.“

6. Karin: „Cene nam sploh niso dostopne. Vsaj kake mladinske plesne bi lahko imeli, ki ne bi bili tako dragi. Še posebno zdaj, za novo leto.“

7. Nada: „Cene so vse previsoke za mlade.“

8. Tjaša: „So vse veliko previsoke.“

9. Lara: „Cene v restavracijah so za mlade previsoke, saj smo odvisni od staršev in nimamo toliko denarja.“

10. Blanka: „Cene v disko klubih so povsem nedostopne.“

11. Goran: „Ne vem, zakaj so tako visoke cene v družbenem sektorju, Fontani, Slaviji. Privatniki (Anderlič) pa lahko imajo nižje; to je po moje zaradi monopola teh restavracij, ker vedo, da mladi nimajo kam, pa cene dvigajo.“

12. Janja: „V restavracijah, kamor gredo praznovati tudi starejši, mi mladi nimamo kaj iskati, ker so cene za nas previsoke.“

13. Borut: „Cene so za študente pa tudi dijake pretirane. Takih prireditev si res ne moreš privoščiti več kot enkrat letno.“

IV. ALI SE TI ZDI, DA JE ZA ZABAVO V MARIBORU ČEZ LETO POSKRBLJENO?

1. Dragan: „Zabava je v Mariboru premalo, tako čez leto kot tudi za praznike, kot je novo leto.“

2. Silva: „Problem je z mladimi, ki se napijejo. Zabave se potem večinoma spremenijo v izgrede.“

3. Erna: „Ne zadržujem se dosti na zabavah, mislim pa, da bi bila lahko boljša glasba, pa tudi prostori so problem.“

4. Jolanda: „Vse preveč imamo pajzlov, pravih lokalov za mlade pa skoraj ni. Mladina res nima drugega kot lokale, kjer se točijo alkoholne pijače.“

5. Silva: „To, kar imamo v Mariboru, ni zabava, ampak snobizem. Žal ni lokalov, ki bi bili dostopni vsem mladim, prav tako pa ni takšne zabave.“

6. Karin: „Zabavni plesi, ki so dostopni nam, so le na šolski plesi, teh je pa premalo.“

7. Nada: „Čez leto je vse skupaj strašno slabo, pa tudi zdaj, za novo leto, ne vem, če bo kaj bolje.“

8. Tjaša: „Jaz nimam kam iti kjer bi se lahko dobro počutila.“

9. Lara: „Lahko bi ustanovili klub, kjer bi se bolj ukvarjali s to problematiko in ki bi bolj resno delal kot klub mladih. Za starejšje je lažje, ker imajo denar.“

10. Blanka: „Ni samo ples zabava, lahko bi se organizirale podobne prireditve kot na gimnaziji Miloša Zidanška. Vem pa, da je prostor problem.“

12. Borut: „Zabave ni veliko, vsaj v Mariboru ne. Tako smo že nabiti z disko in jazz glasbo, da na folklorno čisto pozablamo. Manjka nam zavesti in boljša organiziranost.“

Lucijan viher

Pričujoči tekst je nastal kot posledica posvetovanja o stripu, ki ga je v Mariboru 17. in 18. novembra organizirala revija Otok in družina. Na posvetovanju se je v glavnem govorilo o stripu samem oziroma o izraznih sredstvih le-tega. Deloma so prikazali tudi razvoj stripov tako v svetu kot pri nas. Ugotovljeno je bilo, da strip v določeni meri stagnira (posebej domač strip) in da bi mu bilo potrebno pomagati. Kako pomagati je ostalo odprto vprašanje ...

Tovariš Rački je podal zelo zanimiv, z diapozitivni obogaten referat o otroški kreativnosti v stripu; učenci slovenskih osnovnih šol so v programu približevanja stripa mladim sami risali strip na dano temo.

Slišali smo tudi referat o stripu ob primeru dveh italijanskih avtorjev (Crepax, Buzzati). Referat je bil zanimiv samo za strokovnjake, za laike, ki so bili skoraj v večini, pa žal predolg in razvlečen ..., na koncu pa celo nezanimiv.

Naslednji prispevek je prikazal razvoj stripov in slikanic v Pionirskem listu (zgodovinske, znanstveno-fantastične zgodbe, tematika NOB ..., zelo malo sodobnih tem). Želimo si več posvetovanj, vendar na širši osnovi ...

Strip oz. „zgodba v slikah“ je dokaj mlad medij. Je proizvod zgodovinskega razvoja — predvsem interesa kapitalistične industrije kulture, da kontrolira tudi ta medij in manipulira s potrebami publike ter ga naredi bolj dostopnega za meščansko ideologijo in vrednote, ki enostavno požirajo sporočila komercialnega stripa. Za komercialni strip pa je značilno, da se posveča samo eni strukturalni razsežnosti stripa — bodisi pripovedovanju zgodbe, brez prave dramske gradnje, opisovanju likov ali pa nizanju grafično in pomensko praznih sekvenc, ki zajemajo komaj osnovne „tipične lastnosti“ danega stripskega žanra. Takšno siromašenje stripa pa omeni zakrnitev „stripske senzibilnosti“ bralcev, s tem pa je strip potisnjen v drugi plan oz. na področje površne zabave — dominantna, elitna kultura ga lahko mirne duše ignorira, s tem pa potrjuje svojo zakoreninjenost v ustaljene okvire. Glede na tako imenovano sekundarnost stripa pa bi ga bilo potrebno obravnavati temeljito in celovito, ne le v njegovi zgodovinski, ampak tudi v strukturalni razsežnosti, ki odločilno pogojuje njegovo „vsakodnevno“ učinkovanje oz. družbeno „kulturno“ funkcijo.

Strip (Angl. — linija, črta, trak ...) sledje slik, ki prikazujejo neko pripoved, po navadi so slike opremljene z redkim besedilom, ki pojasnjuje in povezuje dogodke na slikovnem traku ...

(Enciklopedija leksikografskega zavoda, Zagreb 1969 Vol. 6 SKA — ŽV, str. 170)

To je ena izmed mnogih definicij stripa. Le-teh bi lahko napisal vsaj še deset, vendar pa ne bi povedal nič novega, kajti definicije se med seboj bistveno ne razlikujejo. Vendar pa se mi zdi ena od teh bolj dostopna in razumljiva od drugih:

Strip je oblika in sledje skic (kadrov), ki jih oblikujeta dva različna koda: slikovni in besedni.

Torej, kot je iz definicij razvidno, strip temelji na pripovedi. Pri tem pa gre lahko za samo pripoved kot tudi za nosilce (glavne junake) le-te. V tem pa se strip naslanja na celotno tradicijo epskih pripovedi in na nekatera pripovedna pravila, ki jih je določil že Aristotel.

Pri stripu torej ne gre za nekaj, kar bi se pojavilo nekega dne in zaživelo v svoji originalnosti, ampak za določene smeri v posredovanju spo-

ročil, namenjenih za ohranitev določenega tipa razredne družbe na dani stopnji razvoja, ki pa so na neki zgodovinsko določljiv datum dobila svojo prvo tehnično obliko.

Tradicija je že, da se vsaka zgodovina stripa začne z dolgo in natančno razpravo o njegovih daljnih prednikih. Začelo se je pravzaprav že z jamaškimi risbami Altamiri, egipčanskimi hieroglifi, s prizori grških junaštev na keramiki ... vendar pa lahko za prviga predhodnika stripa imenujemo Hogarthove nize karikaturne, ki prikazujejo eno samo temo skozi več razvojnih faz: Marriage à la Mode, Rake's Progress, Harlot's Progress ...

Sredi 19. st. je Wilhelm Busch s svojo humoristično serijo Max und Moritz ustvaril prototip današnjega stripa in neposredno vplival na Frederica Burrja Opera, avtorja prvih stripov Katzenjamer Kids (pri nas znano kot Birn in Bum). Strip, kakor ga poznamo danes, pa je nastal v letih 1895—97 v ZDA in je torej sodobnik filma (1895) in radia (1896). Casopisni magnat Joseph Pulitzer je z namenom, da bi povečal naklado svojega časopisa New York World, lansiral leta 1893 nedeljski dodatek z eno barvno stranjo, na kateri je poskušal reproducirati umetniška dela. Vendar ideja ni uspela, in tako se je odločil za objavljanje izvornih vinjet. Med risarji le-teh je bil Richard Felton Outcalt, ki je leta 1895 začel objavljati serije živahnih vinjet, ki so opisovale vsakdanje dogodke v newyorški proletarski četrti Hogan's Alley. Osrednja oseba teh vinjet je bil deček opičjega videza, ki je bil neprestano oblečen v rumeno spalno srajco. Serija je doživela fantastičen speh in je najprej privedla do časopisne vojne, katere akterja sta bila Pulitzer in Hearst, pozneje pa do neverjetnega razmaha stripa. Zdi se, da so časnikarji hoteli nadoknaditi obdobje tja od Gutenberga dalje. Strip se je širil s tako naglico in v toliko oblikah, da bi potreboval mnogo več papirja kot sicer, če bi hotel naštetati samo naslove stripov in publikacij. Našel bom samo nekatere: Bringing up Father (Družina Tarana), Blondie (Korenčkovič), Abie the Agent (Agent Abie), Gasoline Alley, Tarzan, Flash Gordon, Rarabit Friend, Little Nemo, Crazy cat ... Posebno poglavje je Walt Disney s svojimi svojimi stripi (Mickey Mouse, Donald Duck, Pluto the Dog ...), ki enkratno prikazujejo „American way of life“ in vse kar iz tega sledi (premoč „velikega“ nad „malim“)

SREČEN ROJSTNI DAN, MIKI MIŠKA, IN ŠE MNOGO LETI!

Res je, Mickey letos praznuje svoj petdeseti rojstni dan. Precej časa je že minilo, odkar je bil prvič narisana s peresom Uba Iwerksa (Walt Disney je podal samo idejo in obliko svojega glavnega junaka.)

Poleg že omenjenih, še danes popularnih stripov (Blondie je npr. še danes najbolj bran strip na svetu) najdemo vse mogoči stripski šund (Kung-fu stripi, slabi stripi z vojno tematiko . . .), ki ga kvaliteten strip (Alan Ford, Princ Valiant . . .) ne more zadošiti in ravno zaradi tega se ustvari napačno in negativno mnenje o stripu:

. . . strip je sestavni del tendenc takšnega tiska, ki vsebuje vse več slik in vse manj misli in resnega obveščanja, s tem pa postane instrument poneumljanja, ponavadi pa tudi moralne in intelektualne zastrupitve bralcev, posebno mladine . . . zaradi svojega slabega vpliva na psiho in intelekt otrok in mladine je bil strip podvržen kritiki pedagoških in prosvetno-kulturnih delavcev, kar pa ni moglo ustaviti nadaljnega širjenja stripa.

(Enciklopedija Leksikografskog zavoda, Zagreb 1969
Vol 6, SKA ŽV str. 170)

Kar pa zadeva domači strip, se da kar na hitro ugotoviti, da je stanje pravzaprav porazno in da krepko nazaduje tako domači kot tudi tuji strip v naših publikacijah. Publikacij skorajda ni — če vzamem, samo za primer, Dječje novine iz Gornjega Milanovca. Te so pred leti same izdajale kar 20 publikacij, katerih vsebina je bila popolnoma ali vsaj delno posvečena stripu. Danes to izdajateljsko podjetje izdaja samo tri stripske publikacije: Nikad robom, EKS Almanah, Mikijev almanah.

Zakaj takšno stanje, ne vem! Mislim pa, da so zanj krivi uredniki, ki si enostavno ne upajo izdajati stripskih publikacij in zdi se, da jih je celo sram stripa. S stripom naj se ukvarjajo ljudje, ki se spoznajo na stripski tematiko in zagotavljajo vam, če bo do tega prišlo, da boste v bodoče brali boljše stripe in da vam več nihče ne bo očital, da se poneumljate, če berete strip.

Prvi korak h kvaliteti in razvoju stripa pri nas je že dosežen, namreč skupina beograjskih entuziastov je začela izdajati revijo Pegaz, ki je prva jugoslovanska revija za teorijo in zgodovino stripa. Ti entuziasti vidijo v stripu predvsem umetnost, ki jo je treba razširiti po najnižji možni ceni (avtorji so se odrekli celo honorarju.) Marsikdo bi jim moral slediti. Poleg te revije se sicer ustanavljajo razna stripska društva, kot so: Klub devete umetnosti iz Ljubljane, Novi kvadrat iz Zagreba . . .

. . . nimamo pa in verjetno ne bomo nikoli imeli dobrega stripa na področju, ki predstavlja po svetu glavnino — to je avanturistični in pustolovski strip. Dosedanji poskusi so klavni: partizanska in zgodovinska te-

matika se nista obnesli, kar pa zadeva epigone, ki posnemajo tuje junake in tuje zgodbe, je očitno, da ne morejo konkurirati z originalnimi angleškimi, ameriškimi in francoskimi stripi. Slovenska zemlja, značaj ljudi in naše razmere pa niso naklonjene našim junakom.

Franc Zupan: Masovna kultura — strip, Problemi Vol 7 šte. 73-74, str. 92 Ljubljana 1968

S tov. Zupanom se lahko strinjamo samo glede klavnih poskusov, medtem pa, kar se tiče naše zgodovine, njenih junakov (naseljevanje Slovanov, NOB . . .) lahko tov. Zupanu ugovarjamo. Samo za primer bi navedel stripsko zelo primeren Finžgarjev roman Pod svobodnim soncem ter Radilovičev in Furtinjerjev strip Kroz minula stolječa, ki obravnava našo preteklost in je bil pri nas vsaj že desetkrat objavljen.

Tudi tuja tematika v našem stripu je lahko uspešna. Ko je v „Plavem vjesniku“ izhajal strip Sherlock Holmes avtorjev Furtinjerja in Radiloviča, je bil dalj časa najbolj priljubljeno branje v tem tedniku, čeprav je moral konkurirati najboljšim tujim izdelkom.

Poglavje zase je strip Mirko in Slavko, ki s svojo priljubljenostjo presega vsa komercialna pričakovanja, kar so znali uredniki pri „Dječjih novostih“ dobro izkoristiti — kvaliteta je žal trpela.

V Sloveniji imamo možnost, da v zveščkih objavimo vseh 45 zgodb o pustolovščinah Zvitorepca, Trdonje in Lakotnika. Prepričan sem, da bi šle za med, denar pa bi ostal v Jugoslaviji (tuji stripi se plačujejo z devizami, pa še dragi so — urednik Stripoteke je pred leti samo za štiri pasice, to je dvanajst skic, stripa Lucky Luke ali po naše Srečni Luka plačal tisoč novih dinarjev), pa tudi Mustrove slikanice bi lahko izdali v knjižni obliki, saj so bile le-te enako priljubljene tako „včeraj“ kot „danes“.

Večer, Delo . . . , kaj počnete?

Kar zadeva domači in tuji strip pri nas bi nazadnje omenil: na strip so se bralci že navadili in ga bodo hoteli brati še v prihodnje, ker pa je to (izdajanje stripov) za družbo vir dohodkov, se bo strip pojavljal tudi v prihodnje. Da bo strip zavzel mesto, ki mu pripada, bo treba še veliko storiti. Potrebno bi bilo ustaviti propad domačega stripa, dvigniti kvaliteto (Kostja Gatnik — Magna Purga) in obdržati avtorje doma. Z dobro organizacijo bi se dalo marsikaj storiti. Dela naj se lotijo strokovnjaki, ki naj s svojim delom prispevajo k razvoju družbe kot katerikoli drugi delavci. Tuje strip agencije zaslužijo milijone dolarjev, mi pa samo stojimo in se čudimo njihovim zaslužkom.

Papir je mrtev — razen toaletnega papirja!

Naj živi poslikan in popisani papir oz. strip!

Iztok Jančar

THE KRAUTZENBUMMER KIDS

By PETER DOTTA

VALENTINO

Vse kaže, da stoji pred nami nov kult lepote, ki se že zrcali v nekaterih sodobnih umetniških izdelkih, največ v filmih, čeprav gre za sedaj predvsem za posamezne stvaritve, ki jih ni mogoče razvrščati v kakršnakoli gibanja ali struje. Obenem pa se vse bolj pojavlja očitno dejstvo, da današnja umetnost poskuša najti izhod iz temačnosti, absurdnosti in kaotičnosti našega stoletja, ki se je dodobra zasidrala tudi znotraj umetnosti same, ter prav na tej podlagi že uveljavlja nove vsebinske aspekte in nove estetske forme. Toda ker tradicionalna umetnost (npr. literatura) zaradi očitno omejene izrazne moči ni več sposobna zadovoljiti potreb, se pretežna večina estetskih in vsebinskih inovacij koncentrira okoli filma ali elektronske glasbe, kjer gre za odvisnost od naglo razvijajoče se znanosti, ki nenehno omogoča nove izrazne možnosti. Vse kaže, da je ravno film, ki se v zadnjem času uspešno osvobaja hermetičnih konvencij teatra, tisti medij, ki že posreduje nova vsebinsko oblikovana izhodišča, katera se pretežno gibljejo okoli obnove kulta dekadentne lepote.

Lahko bi trdili, da sodi med tovrstne poskuse tudi zadnji film Kena Russela „Valentino“, režiserja, katerega poznamo po močno samosvojih kreacijah (Zaljubljene ženske, Divji mesija, Lisztomanija, Demoni, Gustav Mahler, Tommy), kjer se zrcali specifičen estetski pristop zgoščevanja simbolov kot kompenzacija tradicionalne dramaturgije naslonjena na gledališke konvencije v proporcionalnem razvoju dogodkov z jasno osrednjo linijo in potrebo po treh enotnostih. Tovrstni izdelki dandanes niso več osamljeni, temveč postajajo iz dneva v dan bolj pogosti, pa naj gre za mlajšo ali starejšo generacijo režiserjev (Chabrol: Alice; Roeg: Ne obračaj se, Kubrick: Borry Lindon; Visconti: Smrt v Benetkah...). Valentino je tipičen Russelov film, ki na eni strani nadaljuje ideološko naravnano prejšnjih del, obenem pa uveljavlja lepoto kot estetsko izhodišče, ki pripoved samo šele omogoča, jo determinira in zaključuje. Oba osnovna motiva se združujeta s simbolno stilizacijo, ki presega tradicionalne sheme in običajne pristope, zato pa kot taka odpira tiste horizonte, za katerimi teži sodobna umetnost. Film govori o tipično Russelovi nonkonformistični osebnosti, ki se s pomočjo lepote na eni in inventivnosti na drugi strani uspe vzdigniti nad povprečje množice, katera ga obožuje in postavi na prestol božanstvenega, obenem pa sovraži, ker je višji od nje in ker ne razume njegovih nenavadnih potez in karakternih lastnosti. Valentino (igra ga R. Nurejev) je podobno kot prejšnji Russelovi protagonisti (Tommy, Liszt...) pol bog, pol žrtev, človek, ki pleše, vendar pleše na robu. Je razdvojen, ker sicer vidi možnost izhoda v Nataši (igra jo M. Philips), ki je personifikacija umetnosti in lepote, vendar ga množica, ki zahteva svoj primitivni organizem (v stilu oportunistične cipe) vedno znova potegne nazaj in na koncu tudi uniči. Pomaranča se odkotali, Nataša pa izvede spektakularno lezbično poroko, saj druge ustnice niso več zanimive, ker Valentino je samo eden, toda če ne bi bilo njega, bi bila žrtev ona.

Kot smo že ugotovili, je glavni estetski element filma lepota, zrcali se v oblikovnem (v kompoziciji kadra in skrbni konstrukciji ambienta) kot v vsebinskem ali emotivnem okviru (personificirana v Valentinu in Nataši). Lepota ni samo scenski okras, temveč je osrednje gonilo, avtor se predstavlja kot esteta, kot umetnik, pri katerem koncept lepega nadkriljuje moralni koncept. S tem se film vrača na tista načela, ki so jih uveljavili v prejšnjem stoletju Gautier, Boudelaire, Wilde... o dekadenciji in larpulartizmu (aluzija na Wildeovo Salomo), se pravi o tem, da je umetnik predvsem ustvarjalec lepega in da sta umetnost in lepota najvišji kreaciji, ki ne nosita nobene odgovornosti, zato sta imuni pred zunanjimi moralnimi, socialnimi in drugimi očitki. Umetnost je nekoristna in sama sebi namenjena, vendar lepa (Gautier); vse kar je koristno je grdo.

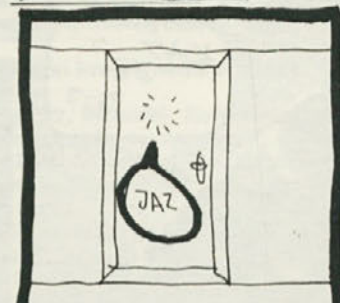
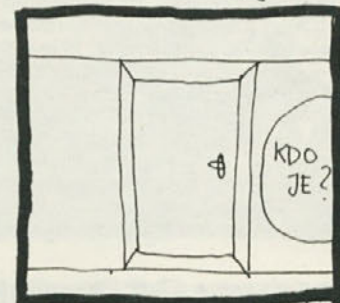
Socialni okvir in prostor nimata prave akcijske funkcije (kot npr. pri westernu), film je sestavljen iz skrbno sestavljenih simbolov z zelo sistematičnim odnosom do vsakega detajla, ki zadeva scenografijo, kostume in obrobno skupino igralcev. Agresivno rdečkasti toni dekora (dekadencija), beli marmornati kipi, lepota v ogledalih in razpoloženjska glasba pričajo o izrednem posluhu za govorico in izrazno estetiko.

-MARKO-

VARIANTA NO 2

VARIANTA NO 1

Ali se bo morda kdo vprašal, zakaj so bili filmi Somrak bogov, Amarcord, Ameriški grafiti in Ameriška noč v okviru Filmske scene prikazani kot prvi in zakaj ravno po tem vrstnem redu?

Ce bi si hoteli ogledati res najvažnejša dela, katera so s stalšča razvoja filmske estetike in zgodovine res najpomembnejša, bi morali začeti z ogledom kinotečnih filmov, ki pa so na voljo gledalcem samo v kinotekah. Tako so nam ostali na razpolago samo odkupljeni filmi jugoslovanskih distributerjev, ki jih je zelo malo v primerjavi s celotno kvalitetno svetovno filmsko proizvodnjo. Prikazujejo se po nekakšnem vrstnem redu, kjer velja načelo, da se film prikazuje, kolikor je kopija trenutno prosta. Izbrani program filmov filmske scene vsebuje dokaj kvalitetna dela, ki so med seboj dovolj različna in po svoje zanimiva. In tako jih lahko v metodi primerjanja z ostalimi filmi estetsko opredelimo.

Prva dva filma Somrak bogov in Amarcord sta delo italijanskih ustvarjalcev Luchina Viscontija in Federica Fellinija, dedičev toliko opevanega povojnega filmskega stila neorealizma, ki je s svojim značilnim stalščem moralne odgovornosti do porajajočih se družbenih pojavov ponesel sloves italijanske kinematografije v internacionalna merila.

Visconti, po rodu iz bogate milanske aristokratske družine, si tematsko navadno izbira za film družbeno značilne pojave in določena prelomna obdobja zgodovine. Je mojster analize in pojasnjevanja psihologije svojih dramskih likov, kar mu pa večkrat v osnovi služi tudi kot tema. Njegovo aristokratsko poreklo ga nasploh in vedno opredeljuje kot avtorja, saj se skoraj vse njegove filmske zgodbe dogajajo bolj v visokih družbah. Že to, da je sam aristokrat, to priznava, se zaveda in se tega ne sramuje, mu omogoča, da z neusmiljeno, trdo roko udriha po zlaganih idejah in bolnostih ljudi, ki so, kot je v njegovih filmih vedno moč opaziti, bili in bodo tisti, na katerih sloni usoda družbe.

O FORMI

Mojster klasične pripovednosti in ljubitelj Shakespearea je odreka podajanja vizije prihodnosti. Podaja nam dejstva, ki jih v fabulativnem

O FILM

O FILMIH FILMSKE SCENE

okviru hladno in neprizadeto niza drugo za drugim. Toda kdo bi zdržal dve uri gledanja neosebne, nekomunikativnega podajanja dejstev?

Vsi vemo, da v nekem sporočilnem sistemu, bodisi da so to fakultativna predavanja, politična agitacija, pogovor dveh na cesti ali pa preproste tv reklame, kjer se podajajo ali prenašajo absolutne, subjektivne ali pa pragmatične resnice v filozofskem pomenu besede, so vedno in povsod prisotni načini tega prenašanja. Ali je potem lahko takrat, ko je vsebina sporočila sama po sebi zelo močna, sam način podajanja manj intenziven?

Ali ni ravno intenzivnost načina podajanja tista, ki vsebino tudi določa — določa njen učinek?

Nima smisla, da sedaj ustvarimo preko tega novo tezo o relativnosti vseh filozofskih absolutnih resnic. Ostanimo pri umetnosti, kjer nam že zdrava pamet narekuje, da je „tisti način intenzivnosti“, o kateri govorimo, v resnici forma.

Ali lahko obstaja intenzivnost podajanja neke stvari brez načina podajanja vsebine? Mislim, da ne more. Če govorimo o intenzivnosti kot samo o količini vložene energije, o načinu pa kot o obliki te energije, s katero se vsebina na nekem določenem komunikacijskem nivoju prenaša, potem je umetnost toliko različna od življenja, kolikor se v umetnosti kot komunikacijskem sistemu intenzivnost in način združita v formo. Forma je torej moč načina ali intenzivnost načina podajanja.

In če se vrnemo spet k Viscontiju, ugotovimo, da je ravno njegovo podajanje forme tisto, ki nam s svojo intenzivnostjo načina pričara vizijo prihodnosti. Čeprav nam na prav literaren način pripoveduje že znana zgodovinska dejstva, jih pripoveduje v takšni obliki, katera lahko deluje samo v kontekstu relacije preteklost—sedanjost—prihodnost.

Spomnimo se samo množice simbolov tedanjega porajajočega se fašizma v Somraku bogov, ki jih kamera neprisljano lovi v globlinskem planu kadra vedno, kadar koli je dogajanje v prvem planu premalo poudarjeno v razvoju te ideje. Film je prepričljiv, saj vsebino obdela s takšno obliko, da tisti fikciji, tisti viziji realnosti na platnu res verjamejo.

Sploh pa se včasih težko govori o formi ali obliki, ki je včasih tako dobro skrita in spojena z vsebino, da tvori skupaj eno samo celoto, ki diha in deluje na toliko prepričljiv način, da se oblike sploh ne zavedamo. Tu je Visconti mojster, saj je vsa njegova forma podrejena vsebini na takšen način, da nam je pri njegovih filmih skoraj važenjša sporočilna vsebinska komponenta. Torej Visconti formo obvlada in jo podredi vsebini.

Če samo v primerjavo navedemo film Wilma Wendersa Ameriški prijatelj, film, ki je bil na sporedu in še bo, pa lahko rečemo, da režiser prav tako obvlada formo in vsebino, vendar na takšen način, da delujeta vsaka posebej za dosego istega cilja — prepričljivosti.

Ali lahko potem rečemo, da je Viscontijev tip filma racionalen tip (če vsebino enačimo z racion, formo pa z emocijo) Wendersov racionalno-emocionalen tip. npr. novejši ameriški eksperimentalni film pa samo emocionalen tip filma, saj se ukvarja samo z elementarnimi filmskimi izraznimi sredstvi, kot so: svetloba — senca, zvok — tišina?

Federico Fellini je kreator osebnega stila, v katerem so vidne dokumentarne, lirske in realistične komponente. Obseden je od ideje človeške samote, od „astronomske razdalje, ki deli človeka od človeka“. Zaskrbljen je zaradi sveta, ki ga obdaja, ne more več ne ljubiti ne sovražiti. Njegovi atributi katerega sveta brez ljubezni so ravnodušnost, cinizem, prezasičenost, pomanjkanje plemenitih vzgibov itd.

O PRETEKLOSTI

Poglejmo, s kakšno lahkoto je naredil Fellini film Amarcord. Spomnimo se sekvence, ki kaže življenje v gimnaziji in njihove profesorje. Kot da bi se stari prijatelji dobili v soboto zvečer ob vrčku hladnega piva in se pogovarjali o skupnih spominih. Tisti najbolj tragični trenutki, ki sčasoma postanejo material za pripovedovanje najbolj veselih zgodbic, služijo Felliniju kot sredstvo za beg iz izobilja in tempa našega časa, obenem pa mu koristijo kot prikaz njegovega pogleda na sedanjost, do katere je apatičen, neopredeljen. Ali je njegova vizija prihodnosti pesimistična?

Gledalci se ob gledanju filma sicer zabavajo, vendar pa jih prav tako tudi presune. In kaj je torej tisto, kar nas gane, če je v filmu res vse tako smešno? Kako to, da vsi čutimo, da gre za nas same, da se zavedamo, da je film lahko tudi naše ogledalo. In kljub vsemu, kar občutimo, nimamo možnosti za drugačno življenje. To življenje, od katerega se hočemo odtrgati in ga neizprosno obsojamo, je žal edino, ki smo ga imeli, ki smo ga živeli. Za življenje drugih nam je vseeno, kar pošteno priznajmo. To je tisto, kar nas gane in nas spravlja v zadrego. Čeprav se na vse načine trudimo, da bi se odtrgali od te komedije, se hkrati še predobro zavedamo, da si s tem režemo glavo in se trgamo.

O STRIPU IN GLASBI

Fellini nas s svojim protagonistom advokatom popelje skozi svet preteklosti, z njim povezuje vse dogodke in jih spravlja v nekakšen kronološko gledljivi red. Nasprotno pa nam George Lucas v filmu Ameriški grafiti predstavi sedanjost v obliki preteklosti na mnogo bolj eksanten način, brez tistega monstroznega, iluzornega Fellinijevega hrepenenja.

Lucas se je v novem ameriškem filmu oddaljil od stereotipne, klasične hollywoodske produkcije zlagane estetike. Spada v tisto vrsto avtorjev ameriške kinematografije, ki z vzhodne obale ameriške celine prihajajo na zahod in svežijo tamkajšnjo produkcijo s svojim načinom mišljenja in ustvarjalnim postopkom.

Ali je glasba v Lucasovem filmu samo ilustracija slike ali ima tudi pomen v samem kontekstu filma kot celote? Rock and roll je imel tudi sociološki in psihološki pomen v tedanji družbi in je bil nerazdružljivo povezan z načinom življenja tedanje mladine. Toda rock and roll je tudi ritem, v filmu ga moramo razumeti kot imaginarni izvor glasbe, saj razen v posnetkih gimnazijskega plesa in v posnetkih radijskega studia nismo nikjer opazili izvora glasbe. Glasba ne deluje vsiljivo. Kompletna tehnično-slikovna montaža je podrejena ritmu rocka in nam omogoča gledanje filma na istem nivoju, kot ga poslušanje rock and rolla nudi poslušalcu.

Če so Lucasova neposredna inspiracija bili stripi, kar je večkrat razvidno iz načina izreza nekega dogajanja in vezave teh kadrov v večje celote (najmlajši Terry kupuje alkohol za svoje dekline), potem lahko tudi rock and roll v filmu razumemo in občutimo na podoben način. Že to, da nam Lucas nudi glasbo takrat, ko slika neposredno ne izvira iz inspiracije stripa, potrjuje to dejstvo.

In ali niso grafiti že sami po sebi elementi stripa?

Lucas se sprašuje: „Kaj smo bili včeraj in kaj je danes od tega ostalo?“

Grafiti, nejasni napisi, če ne po zidovih pa vsaj na ploščah ali na filmskem traku, teh modernih pomagalah kolektivnega in množičnega občutenja.

TRUFFAUT

V Franciji se vse od leta 1915 s pojavom „anangarde“, gibanja, ki proklamira vizualno samostojnost filma, vršijo nenehne spremembe. To so začetki zvočnega filma z Janom Vigojem in Renejem Clairrom; pojav črnega realizma z Jeanom Renoirom, Marcelom Carniejem in Julienom Duvivierom; film druge svetovne vojne z Henryjem Clouzotom, nato pojav „cinema d'adaptation“, kjer se je delo režiserja sestojalo izključno v doslednem sledenju scenarista, in končno s klenem 50 let, ko se pojavi „novi val“. Predstavniki so Francois Truffaut, Jean Luc Godard in Alain Resnais, ki postanejo centralne osebnosti svetovnega filma 60 let. In prav s filmom Ameriška noč Truffaut poudari in do popolnosti prikaže značilnosti novega vala, ki se je odrekel ustaljenega načina proizvodnje in klišejske izdelave fabule, jezika in načina prikaza. Truffaut ne bi bil Truffaut, če ne bi izpovedal svoje velike ljubezni do filma tako, kot jo je edino lahko, ko je prikazal hollywoodski način ustvarjanja. Ko žaluje za dobrimi starimi časi, izpove na zelo eksakten način svojo ljubezen do filma (črno-bele sanjske sekvence, kjer kot otrok krade reklamne fotografije filmov), ta pa je nujno potrebna, če se hoče film estetsko in medijsko nagrajevali in iskati novih možnosti v razvoju.

Igor Pediček

IL FILMSKE SCENE

ODGOVOR NA ČLANEK

„NE, TAKO PA NE“ V KATEDRI, ŠT. 4–5

LETNIK 19, STR. 7

Članek se nanaša na dolgo obravnavani in še nerazrešeni problem družbenopolitičnega aktiviranja študentov. Spodbuja me k odgovoru, ker kaže, da avtor („si“) v njem izraža popolno nerazumevanje potreb študenta kot bodočega strokovnjaka samoupravne socialistične družbe. Dati odgovor se čutim še toliko bolj dolžan, ker sem se s poskušanjem, da bi razrešili ta problem, v preteklem letu ukvarjal precej močno in izpostavljeno.

Predvsem ideja ni prišla z vrha mariborske univerze, ampak se je v komiteju in konferenci ZK mariborske univerze le združil odmev iz več šol, predvsem pa z VEKŠ. Od povsod je bilo slišati povsem jasno isti problem: tolikšna pasivnost študentov je resen problem, ki mora dobiti prednost v razreševanju takoj. To je še zlasti aktualno, ko smo se v ustavi dogovorili mi, občani jugoslovanske družbe, da je samoupravljanje naša pravica in dolžnost, oboje hkrati. Tako smo se dogovorili iz zelo resnih razlogov: povsem jasno je dognano, da je samoupravljanje temeljni pogoj za obstoj svobodne Jugoslavije in za njeno neodvisnost. Če nismo samoupravni, smo lahko samo še podrejeni enemu od svetovnih blokov, tretje poti sodobni svet žal ne pozna.

Poleg te splošne resnice in nuje pa velja upoštevati z vidika študentskega življenja vsaj še naslednjih nekaj dejstev:

1. Velika večina rednih študentov prihaja neposredno iz srednjih šol in ima za seboj torej 12 let šolanja in nič gospodarske prakse. Če se ne bodo naučili normalnega samoupravnega življenja kot študenti, bodo kasneje v gospodarski praksi v veliki nevarnosti, da postanejo delavci s tehnokratskim elitnim odnosom do sodelavcev, namesto da bi postali njihovi sodelavci, ki imajo le drugače specializirano znanje in nobenega razloga, da ne bi bili preprosto enakopravni sodelavci z vsemi drugimi, s tem da imajo zaradi daljšega šolanja (na družbeni račun) tudi več strokovnih obveznosti in morajo (in smejo) reševati sorazmerno težji in vplivnejši del nalog.

2. Študenti so že povsem normalni odrasli ljudje, ki bi v primeru delovnega razmerja imeli vse normalne samoupravne pravice in dolžnosti. Tudi s tega vidika torej ni nobenega razloga, da ne bi bili normalno vključeni v samoupravne procese v času študija. Samo s tem bodo imeli enake možnosti kot drugi ljudje, da celovito vplivajo na svoje lastno življenje in se obenem naučijo tudi upoštevati druge vidike, ne samo lastne v najožjem smislu tega pojma, obenem pa prevzemati poleg pravic tudi normalne obveznosti za ustvarjalno oblikovanje lastnega življenja tudi v družbenem in skupnem, ne le v individualnem delu njegovih pogojev, poteka in rezultatov.

3. Sorazmerno precejšen del rednih študentov se v času srednje šole ni naučil biti posebno aktiven državljan. Srednješolski režim jih je navadil bolj na pasivnost in na čakanje, da njihove probleme rešujejo drugi, učitelji, in starši. Tedaj pač še niso bili polnoletni, sedaj pa so, zato je treba to slabo navado sistematično odpravljati. To je ena od bistvenih nalog visokega šolstva kot tistega dela izobraževanja, kjer se oblikujejo bodoči strokovnjaki tudi kot osebnosti, se oblikujejo tudi njihove vrednote, ne le ozko strokovno znanje.

4. Študenti bodo po diplomiranju normalno delali več časa z ljudmi kot z materialom. Imeli bodo več znanja od številnih svojih sodelavcev, vendar samo v okviru svoje (dokaj ozke) specializacije. Zato bodo uživali zaupanje svojih sodelavcev, vendar samo toliko časa, dokler bodo znali sodelovati z ljudmi. Torej so izkušnje s področja samoupravnega in družbenopolitičnega delovanja eden od pomembnih pogojev za uspešnost v praktičnem delu, pa četudi ga zožimo le na povsem strokovna vprašanja (ki pa v vsakem primeru zadevajo ljudi, tudi v vesoljski ladji in v laboratoriju).

Če upoštevamo ta dejstva, lahko postavimo pod vprašaj nekatere od trditvev v omenjenem članku:

„Nihče nima pravice, da nekemu nalaga dolžnost do samoupravljanja in družbenopolitičnega dela.“ Dve vrsti kasneje pa isti članek pravi: „Naše šolstvo mora zgraditi zavestnega, svobodnega človeka, ustvarjalca družbenih odnosov.“ Kako drugo brez prvega, kako postati ustvarjalec in svoboden, če ločuješ pravice in obveznosti, ki sta neogibno le dve plati iste medalje; kako naj te šola zgradi, če ne sodeluješ, saj je študent tudi šola, ne le učitelj in stavba? Dalje pravilna ugotovitev: „Pasiven položaj študenta ne more rezultirati v njegovo aktivnost.“ Zakaj ga potem ne bi smeli zbuditi, v skrajnem primeru tudi z nekaj prisile, če se bo z njo laže zavedel lastnih potreb in avtentičnih interesov? Dalje zopet pravilna ugotovitev, da je v dosedanjem pojmovanju „študij strokovno izobraževanje, kjer je v veliki meri zanemarjen vzgojni vidik.“ Zakaj torej ne bi bilo prav spomniti, da je tako in da je treba odpraviti zanemarjenost vzgoje (tudi taka vzgoja žal vzgaja, le napak!).

In dalje: če nihče ni našel argumenta proti trditvi, da je znanje za samoupravljanje nujna sestavina strokovnega znanja, smo se torej o tem strinjali (v javni razpravi pa je to bilo, ko smo se pripravljali na kongrese ZK, nobena seja ni bila tajna niti neobjavljena). Če tedaj velja za vse ostale sestavine znanja, da se smemo k njim spodbuditi s prisilo formalnosti za prehod v višji semester, zakaj ne bi smelo veljati enako tudi za to sestavino nujnega strokovnega znanja?

POJASNILO

V uredništvo našega lista je prispel tekst, ki ga v celoti objavljamo, priložen je bil spremni dopis. V njem se avtorju teksta NE, TAKO PA NE, očita „izredno skromno razumevanje“ problema s poudarkom na koncu dopisa: „Mislim, da je njegova (tekst: Ne, tako pa ne — op. — si) edina koristna stran v tem, da potrebuje odgovor, ki bi pojasnil kaj več. Zato v prilogi pošiljam tak tekst.“ Ta tekst je očitno samo dopolnilo članku NE, TAKO PA NE in še ne celovito. Tako se kot avtor teksta NE, TAKO PA NE čutim obvezanega, da pojasnim še nekatere stvari (en del teh naporov je zapisan v tekstu Ja, tako pa ja!).

Čudno je, da so se reakcije na tekst Ne, tako pa ne pojavile (vsaj tiste uradne) petdeset dni po njegovi objavi v internem glasilu VEKŠ, v Krpanu. Malo manj čudno je, če upoštevamo, da je tekst, ki je bil objavljen v Katedri št. 4–5, samo parcialno povzet (1/3) in da se tekst nanaša na konkretno metodologijo točkovanja družbeno-politične aktivnosti študentov, ki je bila v celoti objavljena v Krpanu. Priznam, da tretjina teksta ne more dati celotno sliko problema in priznati boste, tov. Mulej, da je težko na osnovi tretjine teksta objektivno trditi, da avtor „izraža popolno nerazumevanje potreb študenta kot bodočega strokovnjaka“. Mogoče je edina napaka v tem, da teksta nismo v celoti povzeli.

Zdi se, da sva bila lansko leto okupirana z istim problemom: vi na „vrhu“ mariborske univerze, jaz pa kot aktivist ZSMS na VEKŠ. Cilj, katerega smo si demokratično zastavili (aktiviranje študentov, šolanje celovite osebnosti ipd.), smo sprejeli in pričeli razmišljati o načinu, kako ga doseči. Lansko leto smo na sestankih OO ZK na VEKŠ razpravljali o metodologiji in sem bil skoraj osamljen v zavračanju ponderiranja in podpisa v indeks kot načinu kako priti do cilja. Na enem od teh sestankov sem predlagal drugačno metodologijo: isto metodologijo so po neuspehu ponderiranja „izumili“ na novo (glej tekst: Ja, tako pa ja).

Tekst NE, TAKO PA NE je kritika načina in v nobenem primeru ni kritika cilja!

Drži ugotovitev, da srednješolski režim navaja na pasivnost in čakanje. To velja tudi za osnovnošolski sistem. Ali je potrebno čakati na polnoletnost (vpis na univerzo) in šele nato vzgajati mladega človeka? Kaj pa oni, ki se ne mislijo in se ne bodo vpisali na visoke šole? Bi ne bilo pravilneje reči, da se mora začeti oblikovanje osebnosti in njihov vrednot v osnovni šoli ali pa še prej? To je ena od tistih akcij, za katere bi morali združiti „dragoceni čas in razpoložljive sile“.

Res je, da nihče ni našel argumenta proti trditvi, da je znanje samoupravljanja nujna sestavina strokovnega znanja. Res je tudi, da takšnih argumentov ni. Dopuščam si postaviti VAM nekatera vprašanja:

— Ali je ta nujna sestavina dovolj jasno definirana (tako kot izpit, kolokvij itd.)?

— ali je nujno in sploh možno to sestavino ocenjevati tako kot vsak drug izpit, če se zavedamo, da tudi sistem ocen za navadne predmete nosi v sebi dozo nesmisla?

— ali se je že zgodilo (ali se bo), da nekdo ne more doktorirati samo zato, ker je samoupravno pasiven?

Če uspešno odgovoriti na ta in druga (mogoče bolj pomembna) vprašanja o sistemu usmerjenega izobraževanja, šele po tem lahko razpravljamo o ocenjevanju, in še vedno bo vprašljivo: ali ocenjevati ali vrednotiti. Za sedaj smo se na mariborski univerzi dogovorili za vrednotenje družbenopolitičnega dela in ne za ocenjevanje.

In za konec: Ali je res nemogoče „izgraditi zavestnega, svobodnega človeka, ustvarjalca družbenih odnosov“ brez nekaj prisile in brez administrativnega nalaganja dolžnosti? Če rečemo, da ne, potem priznamo velik poraz!

Osebo ne ločujem pravice od dolžnosti. Borim se le za to, da medalja ne bi izgubila eno od plati in bi ostala samo dolžnost.

In še to: Ni nujno, da mora vsaka kritika dati novo rešitev problema (slučajno sem jo dal že lani).

Eden naših velikih pesnikov je rekel:

„Jaz ne vem, kaj je pesem, zagotovo pa vem, kaj ni pesem!“

Ivan Soče — si

Tudi če pustimo ob stran, da je mariborsko razmišljanje te vrste sprejel slovenski in zvezni kongres ZK, lahko še vedno postavimo vprašanje, ali avtor „si“ pozna dejanske, avtentične potrebe in interese študentov. In lahko ob tem ugotovimo, da je zgodovina jasno pokazala pri nas in drugod v svetu, da je največ administrativne prisile bilo potrebne tedaj, ko ljudje niso toliko razmišljali o samih sebi, da bi bili na jasnem o svojih potrebah in interesih. Res pa je, da se je le redkokdaj zgodilo, da so „oblasti“ razmišljale namesto njih tako, da je to bilo v njihovo korist. Samoupravljanje je najbrž edina pot iz te zagate. Toda kako naj se uspešno izvede, če se ga ne naučimo? Kako naj uveljavimo svoje interese, če se tega ne naučimo?

In za konec: bistvo samoupravnega procesa je v sporazumu, ki pa ne more temeljiti na preprostih čustvih, ampak na moči argumenta. Torej smo se sporazumeli, ko nihče nima več argumentov proti predlogu. Tudi v primeru predloga, da okrepimo študentsko aktivnost na samoupravnem in družbenopolitičnem področju, ni bilo argumenta proti oceni, da je to nujna sestavina njihovega strokovnega znanja (ne glede na stroko, za katero se s študijem specializirajo). Zato bi me zelo zanimalo, ko bi avtor „si“ lahko povedal, kje sicer vidi srž problema in kako bi sicer predlagal rešitev, da ne bi šlo le za parcialne poskuse, ki jemljejo dragoceni čas in trošijo razpoložljive sile. Administrativno reševanje je res tuje naši družbi, vendar samo v primeru, da gre brez njih pot do cilja, za katerega smo se dogovorili; dogovor o cilju pa res neogibno mora biti brez administrativne prisile.

IZ INTERNIH GLASIL

KRPANA

V zadnji številki našega lista smo na isti strani uvedli rubriko „Iz internih glasil mariborskih šol“ in objavili prvi sestavek pod naslovom „NE, TAKO PA NE“. Povzeli smo ga iz prve številke Krpana, glasila ZSMS na VEKŠ Maribor, približno en mesec po njegovi objavi na VEKŠ. Res je do trenutka objave v Katedri precej zastarel, menili pa smo, da bomo z njegovo objavo prispevali k pravilnejšemu pristopu v izbiranju metodologije za družbenopolitično vrednotenje študentov na drugih šolah v okviru mariborske univerze.

Glede na to, da je tematika še vedno zelo aktualna na VEKŠ in drugih šolah (nekateri niso nič napravile v tem pogledu) prinašamo v tej številki še en tekst na isto temo iz druge številke Krpana.

JA, TAKO PA JA

Osnutek „Kriterijev za ocenjevanje družbenopolitične aktivnosti študentov za šolsko leto 1978/79 na VEKŠ Maribor“ je zavržen in skoraj pozabljen ter sta tako ponderiranje kot metodologija „o „ocenjevanja“ postala preteklost. To pa je dobro.

Dobro je tudi to, da so naši aktivisti poiskali nov model, resneje pristopili k problemu in ponudili novo rešitev. Ta novi predlog ne govori več o OCENJEVANJU temveč o VREDNOTENJU družbenopolitičnega dela študentov. Iz tega sledi tudi kvalitetnejši pristop k celotni stvari. Za kaj gre torej: če izhajamo iz dejstva, da samoupravni socializem išče kompletnega človeka, ustvarjalca, zavestnega graditelja bodočnosti, mu moramo omogočiti v sistemu šolstva da bo to zares postal. Potrebno je poudariti, da ga NE SMEMO SAMO UČITI, ampak DA SE MORA SAM UČITI. Šolski sistem, kakršen je danes, je dajal malo prostora za to drugo in tu se je nekaj moralo narediti. Organiziranje in oblika dela v samoupravni skupini je nova, odlična možnost, da se v samoupravno, politično in druge oblike samoizobraževanje (praktičnega in teoretičnega) vključi najširše število študentov.

Istočasno pa je postalo jasno, da vsi študentje ne in ne morejo biti enako aktivni. Potrebno je (in pošteno je) na neki način priznati to aktivnost vis-a-vis eventualni pasivnosti, nezainteresiranosti in podobno. Izmed raznih variant se je izkristalizirala ki bi morala biti sprejeta, ker nosi v sebi osnove demokratičnosti, samoupravnosti in družbene upravičenosti.

Zelo kratka je in jasna:

Vsakemu študentu je ponujena enaka možnost za družbenopolitično aktivnost. Vsakdo dobi na koncu študija mnenje družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov in ta papir postane obvezna priloga diplome.

Vsebina je jasna, vendar pa bi rad opozoril na nekatere premalo precizirane elemente:

- osnova za dajanje karakteristik je aktivnost, o kateri mora obstajati permanentna evidenca,
- ta priloga diplomi je tekstualnega značaja, v njej je konkretno označena vsaka aktivnost,
- takšen dokument bodo dobili tudi tisti neaktivni in iz njega bo razvidno, da se govori o fah-idiotu, ki v toliko in toliko letih ni pokazal nikakršno željo po prispevku k razvoju naše družbe,
- takšna akcija bo smiselna le v primeru, ko se bo vanjo vključilo ostalo združeno delo, ki bo od vseh diplomantov zahtevalo takšen dokument.

Verjetno je, da bo tudi takšen način vrednotenja družbenopolitičnega dela študentov naletel na odpor pri študentih (vendar samo tistih neaktivnih). V interesu razvoja naše družbe in doslednosti socialističnim, samoupravnim principom pa moramo takšno akcijo podpreti.

si

NEVERJETNI NOVOLETNI STRIP 0

